

ԻՄԻՏԱԿԱՆ

ԿԻՆՈ

Թերյարան

ՅԻ. ԳԳ-8
-50

Մ. Ա. Ք.

ԵՂԻՐԱԿ 1932 ՅԵՐԵՎԱՆ

1005-10

491.99-8
Ա-50

այ.

85-58

Բ. Վ.

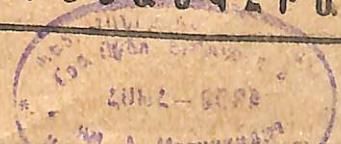
ԿԱՐՄԻՐ ԴՐՈՇ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Կազմեց՝ Զ. ԱՃԵՄՅԱՆ

ՀԱՅԿԱՆԱԳՐԱԴԱՐԱՆ — ՈՒՍՄԱՆԿԱՆԱԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ

1931

Յես կաշխատեմ, իմ սիրուն գիրք,
 Քեզ միշտ պահել մաքուր ու նոր,
 Թերթիկներդ չեմ ծալծլի,
 Կեղտոտ ձեռքով քեզ չեմ վերցնի:
 Մաքուր թղթից շապիկ կտրեմ,
 Գույն-գույն թղթից՝ նախշուն նշան:
 Դու կմնաս միշտ սիրուն, նոր,
 Յես կկարդամ քեզ ամեն ուր:

Քառակուսի Յեռանկուն Շրջան

Գունավոր թղթերից զբբի համար այս-
 պիսի նշան պատրաստենք:

Զ մ ե ո

Յուրտ ու ձյուն լեկով,
զհտ, առու լռեց,
իր սպիտակ գորգը
ձմեռը փռեց:

Զ մ ե ո

Փողոցներում
ցուրտ է, ձյուն,
քուն են մտել
ճանճ, մըջլունս
Նորից, նորից
ձյուն է դալիս,
փողոցներում
քամին լալիս
Ձյունն իր փափուկ
գորգի տակ
առել է դաշտ
ու գետակ:

Զ մ ե ո ե

Արդեն ձմեռեց տաճարն լեկել լեռն խաներն ու բա- խացել են րանք ձնեմարդ ենշինում:	Արդեն ձմեռ է Շատ ձյուն է լեկել Յերեխաներն ու բախացել են Նրանք ձնե մարդ են շինում:
---	--

Վերևի գրածը հեշտ է կար-
գացվում: Իսկ ախ մամուր:

Քանի անգամ եք ձայնն իջեցնում աջ մասը կարդալիս
Դիտավոր գաղարներն ինչով են նշված:
Հիշեցեք. — գաղարից - գաղար կոչվում է
խոսք:

Ինչ ավելի փոքր մասերի լե բաժանված խոսքը
Ինչպես են կոչվում այդ մասերը:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Յերեխաները ցրտից մրսեցին
չեց ճաշելու: Նրանց կան-

Աշխատանք. բաժանեցեք խոսքերի և բառերի: Քա-
նի բառ կա ամեն մի խոսքի մեջ:

Խոսքերը կազմված են բառերից:
Բառերն առանձին-առանձին են գրվում:

Շերեկոյում

Շերեխաները դպրոցից առն լեկան:
Մայրն աշխատանքից ավելի շուտ եր լեկեր:
Նա ընթրիք ե պատրաստում:
Շուտով կգա և հայրիկը:
Աշխատանք. Վրոշեցեք, կարգալիս ձայնով քանի՞
գաղաթ արիք: Քանի խոսք կար:
Խոսքի վերջում հնչ նշան կա գրված:
Վերջակետից հետո ինչպիսի տառով են սկսում
գրելը:
Խոսքի վերջում գրվում ե վերջակետ:
Նոր խոսքն սկսվում ե մեծատառով:

ՇԱՐՈՒՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆ

Բոլորն ընթրեցին Սուրիկը դաս ե սովորում քուլը՝
ամաններն ե լվանում հալը լրագիր ե կարդում մալը՝
գնացել ե ժողով:

Աշխատանք. Աշաղքեցեք վերջակետերով և մե-
ծատառերով:

Պետիկի վերջակետը

Մի իրիկուն Պետիկը նստեց դասը սովորելու:
Մեկ էլ մայրը նկատեց, Վոր դուքը գրել ե սեղանին
ու նշում ե:

— Պետիկ ջան, ինչու դասդ չես սովորում, — հարց-
րեց մայրը:

— Վերջակետի լեմ հասել, մալրիկ, — պատասխանեց
Պետիկը: — Ուսուցիչն ասավ, լերը վերջակետի հասնես,
հանգստացիր:

Տեսեք վերևում, Վոր բառերն են սկսված մեծա-
տառով:

Գրելն սկսում են մեծատառով:

Մարդկանց անուններն սկսվում են մեծատառով:

Աշխատանք. Կարգացեք և արտադրեցեք հեռակալ
խոսքերը: Ընդգծեցեք մարդկանց անունները:

Գնանք տուն, Սառա, լես ցրից սառա:

Այս վաղը տուն մեր Վարդին:

Մեր ե պապիկը, նրան սիրում ե իր քոռ Պապիկը:

Մեր Աստղիկը կրծքին խփել ե կառմիր աստղիկ:

Այստեղ ի՞նչ պիտոք և պատանի

Ի՞նչ և տղայի անունը
 Ի՞նչ և շնիկի անունը
 Ի՞նչու լե տղան մտել սեղանի տակը
 Հետո ի՞նչ և լինելու:

Կազմեցեք փոքրիկ պատմվածք:

Աշխատանք. Արտադրեցեք և ընդգծեցեք կենդանիների անունները:

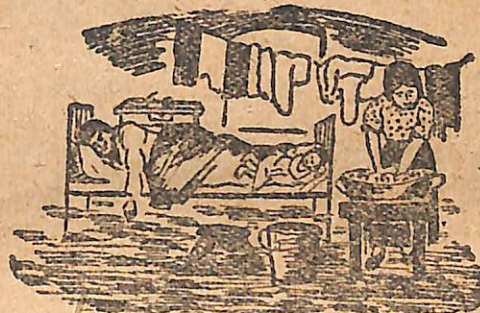
Մեր Նարգիզ կովը սիրում է նարգիզ
 Իր Մադիկ հորթը սիրում է ծաղիկ:

Կենդանիների անունները նույնպես սկսվում են մեծատառով:

Մեծատառով են սկսվում քաղաքների, գետերի, ծովերի անունները:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից առաջ

Պետրոսն ապրում էր գյուղում՝ ալպետ:

Այն ժամանակ բոլոր չքավոր գյուղացիներն ալպետ էլին՝ ապրում: Բոլոր լավ հողը հարուստներինն էր:

Հարուստ հողատերերն ապրում էին ահա ալպետ:

Պետրոսի լեզրալը Իվանն ապրում էր քաղաքում: Մի անգամ Պետրոսն լեկավ քաղաք՝ Իվանի մոտ:

Տեսավ, փոր նա լեկ լավ չի ապրում: Տունը նեղվածք, խոնավ: Յերեխաները քաղցած: Բոլոր բանվորներն էլ վատ էլին ապրում:

Բանվորները չարչարվում էին, գործարանների տները հարստանում: Հարստանում — քեֆեր անում:

— Տես, Պետրոս, վաղ վոքի չափես, — ախոր ինձ մոտ
գաղտնի ժողով կա: Թագավորի ծառաները վոր իմանան,
բոլորիս բանտ կառնեն, — աւաց Իվանը:

Յերեկոյան Իվանի մոտ հաճաքիցին զանազան գոր-
ծարանների բանվորներ: Մի ընկեր սկսեց խոսել:

— Պետք է վազել Թագավորին, հողատերերին, գոր-
ծարանատերերին: Բանվորները պետք է միանան: Գլուզա-
ցիները պետք է ոգնեն բանվորներին: Պետրոսը լսում է,
ամեն ինչ հասկանում:

— Այդ խոսողն մի է, — կամացուկ հարցնում է նա
Իզդորը:

— Դա Վազգիմիր Իւլիչ Ուլանովն է:

Թագավորի ժանդարմներն իմացան, վոր Լենինը միաց-
նում է բանվորներին և նրան բանտ դրին:

Ընկեր Լենինը բան-
տումն էլ հանգիստ չեր
մտում: Նա բանվորներին
կաթով գաղտնի նամակ-
ներ եր գրում:

Խղթի վրա կաթով
գրածը չի յերևում, բայց
վոր մոմի վրա բռնեն,
բոլորը կհարգացվի:

Լենինը հացից փոք-
րիկ սման եր շինում,
մեջը կաթ լցնում ու
գրում:

Իսկ լեթե հանկարծ
վոտնաձայն եր լսվում,

մի ըսպելում «Թանաքամանը» գցում եր բերանը: «Ախոր
վեց Թանաքաման եմ կերել», գրել եր նա մի անգամ նա-
մակի վերջում:

...
Նր համբերել չեր լինի:

Գործարաններում բանվորներն սկսեցին թողնել աշխատանքը:

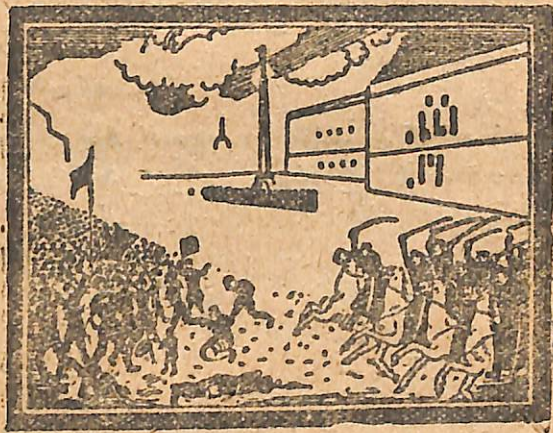
Թագավորի ծառա, տերտեր Գապոնը համոզում էր բանվորներին.

— Գնանք Թագավորի մոտ. Գառմեցեա նրան ձեր ծանր կյանքի մասին. նա բարի լի, նա կոհնի...

— Տերտերներին մի հավատա՛ք—ասում էին բալլ ջեիկները.— Թագավորն ինքը հողատեր է, նա հարուստների կողմն է:

Բալլճեիկները քիչ էլին:

Բանվորները լսեցին տեր Գապոնին: Մեծ խմբերով

գնացին զեպի Թագավորի պալատը և ահա տեսեք ինչ լեղավ:

Ընկեր Լենինը շարունակում էր իր աշխատանքը.— պատրաստվե՛ք կռվի, —ասում էր նա:

...

Հալից ընկել են Թագավորի ծառաները:

Հեռու Սիրիերից փախել է վտանգավոր բալլճեիկը, Լենինի աշակերտը:

— Փնտուցե՛ք նրան: Բանեցե՛ք նրան, — բղավում էր ժանդարմների գլխավորը:

— Գառնե՛ք, ձերդ մեծութուն, ելի փախավ:

— Նրի փնտրեցե՛ք, հիմարներ, գտե՛ք նրան, պահակ կանգնեցրե՛ք չփախչի:

— Սխր մենք գտե՛նք, շատ հեռու տարանք, բայց նա ելի փախավ, պատասխա-
նում են ժանդարմները:

Գիտե՛ք ինչ էր այդ բալլ-
ճեիկի անունը:

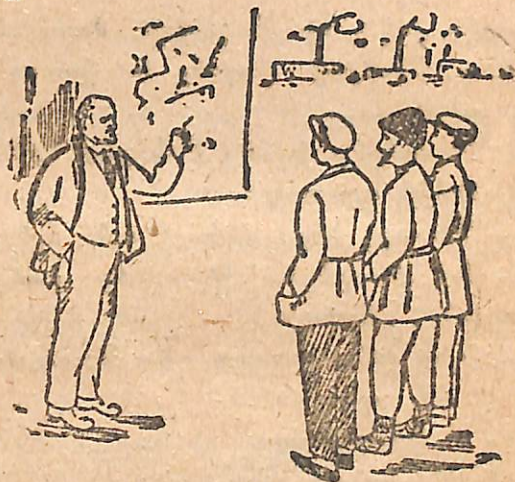
— Դավիթ, Կորա, Նի-
ժերաձե, Չիժիկով, Իվանո-
վիչ: Կուսակցականներն
ալդպես էլին կանչում
նրան:

Անունը փոփոխում էլին,
վոր ժանդարմներին խաբեն,
վոր ժանդարմները նրան
չգտնեն: Իսկ նրա վերջին
անունն է Ստալին: Լենինի
հետ միասին ընկեր Ստալինն առաջնորդում էր բանվոր-
ներին Թագավորի դեմ, բուրժուաների դեմ:

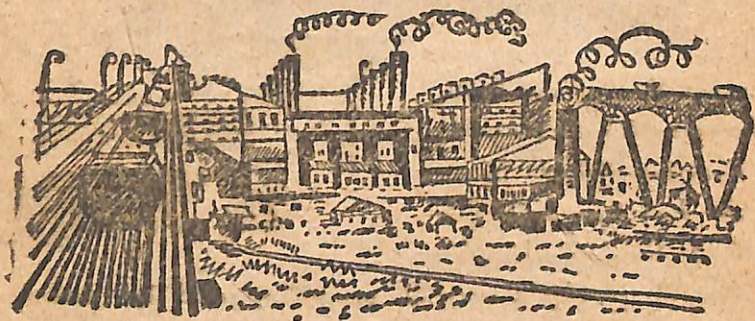

1917 թ. հոկտեմբերին բանվորներն ու գյուղացիներն իշխանութիւնն իրենց ձեռքն առան:

Լենինը շատ եր մտածում, ինչպե՞ս հեշտացնել մարդկանց աշխատանքը:

Հեշտ աշխատելու համար մեքենաներ են պետք:
Պետք է կառուցել շատ գործարաններ ու գաղութներ:
Մեքենաները պետք է աշխատեն ելեկտրական ուժով:
— Կաղմենք պլան. — ասաց Լենինը:

Բաւշիկները պլան կազմեցին: Սկսեցին ելեկտրականներ շինել:

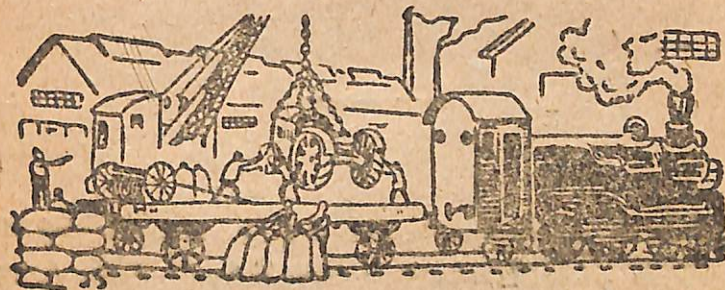
Գյուղացիները գտին ելին Լենինի մոտ:
Վատ ենք ապրում, Վլադիմիր Իլյիչ, Կալվածատերերից հողը վերցրինք, բաժանեցինք, բայց ելի կարիքի մեջ ենք:

— Մենակ աշխատելով կարիքը չեք վերացնի, — ասում եր նրանց Լենինը:

— Բա ինչ անենք, Վլադիմիր Իլյիչ:

— Հիմա գուց պետք է միացնենք հողերը և միացած ուժով աշխատեք ընդհանուր հողի վրա:

Յե՛կ Լենինը բացատրում եր գյուղացիներին, թե ինչպե՞ս յժանք կոլեկտիվ տնտեսութիւններ հիմեն:

Ինչպես քուրժույններն ուզում եյին Լենինին սպանել

Կռիվ եր

Մեր լերկրում սով եր

Մի անգամ միտինգում խոսում եր Լենինը՝ Նրան հե
տևում եր մի կին՝ սև շորը հագին, կեղտոտ կոշիկներով,
ծխախոտը բերանին՝

Յերբ Լենինը վերջացրեց և ուզում եր ավտոմոբիլ
բարձրանալ, այդ կինը լերեք անգամ կրակեց՝

Լենինն ընկավ՝

Կինը փախավ, բայց լերեխաները ցուլց տվին նրան՝
Կնոջը բռնեցին՝

Նրան մեր թշնամիներն ելին ուղարկել, վոր Լենինին
սպանի՝

Լենինին բարձրացրին, նստեցրին ավտոմոբիլի մեջ
Ընկերներից մեկը նստեց նրա մոտ՝ Այնպես ծանր եր շրն
չում ընկեր Լենինը՝ Հասան տուն՝ Շոֆերը, ընկերները շատ
խնդաեցին, վոր թույլ տա՝ իրենք բարձրացնեն վերև ն
չուզեցի՝ Ինքը բարձրացավ մինչև լերբորդ հարկ՝

Գնդակները վիրավորել եյին Լենինի թևը, ուսը, թոքը
Մի գնդակն ախպես ել մնաց մարմնի մեջ, չկար
դացան հանել

Դժվար եր առողջանալը, բայց վերքը փաթաթելիս
Լենինը կատակներ եր անում՝

— Կարծում եք չեմ ցավում

Ցավում եր, բայց նա չեք ընկճվում

Ու, առողջացավ

Լենինին սիրում են
ամբողջ աշխարհի բանվորներն
ու մեծվածները

Իտալացի փոքրիկ Նելլուին ֆաշիստը խփեց լոկ
նրա համար, վոր փոքրիկ Նելլոն փողոցում, պատին զբեկ

Եր Լենին

Գերմանացի Հանս ու Աննան գալոցից դուրս վազե
վեցին՝ նրանք ախտեղ տսել ելին՝

— Մեղվածների առաջնորդն ընկեր Լենինն է

Ձինասաւանում բանվորները
հա կովում են, պալքարում են
Կարմիր զրոշի տակ
Լենինի

Գիացիր, հոկաեմբերիկ,
գիացիր, իոննր,
Լենինի ճամպան անփոփոխ ե.
Ամբողջ աշխարհում,
ամեն մի լերկրում
պալքարի զրոշն ե—Լենին

1923 թվին Լենինը ծանր հիւ
վանդացավ:

Հունվարի 21-ին, լերկույան
ժամը 6 ն անց 50 բուպե, Գոր
կում... նա մեռավ...

Յերբ նրա ապակե ծածկոցով
գազազը դամբարան իջեցրին, վո
րտացին Թնդանոթները, լերկա
ու ախուր շշացին գործարաններ
ու գնացքներ շշակները:

Ձորս բուպե ամեն ինչ կգաւով Թե գնացք, Թե
արամվալ, Թե ավտոմոբիլ

Լենինը մեռել ե...

Լենինին Թաղում են...

Իսկ միւս ուրը հազարավոր բանվորներ ու բանվորու
հիններ, չքավոր գլուղացիներ կուսակցութւան մեջ մտան

Լենինը մեռավ, բայց մենք բոլորս միասին կկատա
րենք նրա պատգամները:

Ձորս յուպեն

(Կարդում ե ուսուցիչը)

Անգլիացի գործարանատեր Դեվիսը նստեց ավտոմո
բիլ:

Շոֆեր, շատ արագ պեաք ե քշեք, Թե չե կուշա
նամ:

Մինչե կայարան վաթսուն կիլոմետր կար անցնելու
Գետը եր գնացքին հասնել: Ավտոմոբիլն արագ տուռ
գնաց:

— Շուտ, շուտ,— շտապեցնում եր Դեվիսը: Ու հան
կարծ մեքենան միանգամից կանգնեց: Շոֆերը սեղմեց
շշակի կոճակն ու լերկար, լերկար շշաց շշակը:

Շոֆերը դուրս լեկավ ավտոմոբիլից: Պիտերը հանեց
— Խելագարվե՛լ եք, ի՞նչ է,—կատաղած բղավեց գոր-
ծարանատերը: Յես կուշանամ: Ի՞նչ պատահեց՝

Շոֆերը նայեց ժամացույցին:

Գործարանատերը հիմա միայն նկատեց նրա թևի
սև ժապավենը:

— Հիմա Մոսկվայում, — ասաց Ջոնը, թաղում են
Հենիսին, համադիսարհային պրոլետարիատի զեկավարին՝
Յես պետք է չորս րոպե կանգնած մնամ:

— Յես ձեզ կվճարեմ, — ասաց Դեվիսը, — գուցե բավ-
չե՛կ էք: Յես ձեզ վճարեմ ամբողջ կուշարկեմ:

Բայց շոֆեր Ջոնը կանգնած էր ատամները սեղմած՝
Հետո նա նստեց, զեկը պատեց ու քչեց: Նա մտա-
ծում էր:

«Վաղն ինչ աշխատանքից կվճարեն, Ինչ քաջ կտան
վճարեմ ամբողջ: Մենք գեղ կկուզենք...»

Այնտեղ, Խորհրդային Ռուսաստանում, թաղում են
մեր զեկավարին... արտեղ մենք ավելի համարձակ կկըն-
գենք Հենիսի գործի համարը:

Վլադիմիր Խոլի Լեհիցի մասին

(Մի փոքրիկ անգլիկ պատմածր)

Իլլիչը շատ եր սիրում մեզ հետ գնալ լողանալու,
ձուկ վորսալու, սուճիկ և հատապտուղ հավաքելու:

Հաճախ նա քաղաքից մեզ նվերներ եր բերում:

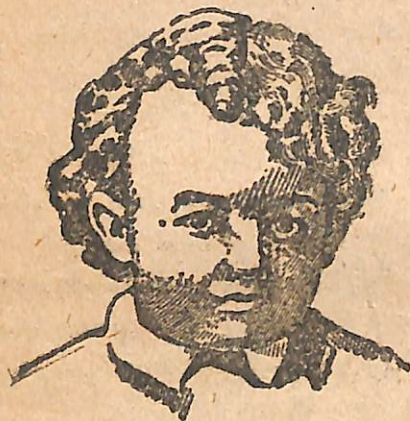
Մի անգամ մենք խնդրեցինք, վոր նա մեզ համար մի
մեծ գնդակ գնի: Յեկավ նա Գորկի: Բոլորս մոտ վազե-
ցինք: Իսկ նա ձեռքերը պահելով մեջքի լետեն ասաց:

«Պահ, ես ի՞նչ ե... նայեցեք, նայեցեք, թփերի մեջ
արջ կա: Մենք վազեցինք դեպի թփերն, իսկ մեր հետևից
թռավ մեծ, սպիտակ գնդակը: Այնքան ուժեղացանք, Այսպիսի
կատակներ նա շատ եր անում մեզ հետ:

Վարդյա Ույանով

Յերբ Իսկէ վորերիկ եր, նրան կանչում ելին Վարդյա Ույանով: Նա շատ ընդունակ աղա լեր:

Դարոցում բոլորից լալ եր սովորում: Հաճախ առաւ ժողովները նա դպրոց եր գալիս կես ժամով շուտ, վոր ոգնի թուլլ և լետ ջնացող ընկերներին:

Ամառն իր ծնողների հետ Վարդյան տնց եր կացնում: Կոկոշկինո գյուղում: Նրա հայրն աւ մալրը շատ մոտ ելին ապրում գյուղացիների:

հետ և ոգնում ելին նրանց, ինչով կարողանում ելին: Վարդյան սիրում եր գյուղական լերեխանների հետ կոճի խաղալ: Յերբեմն ել վերցնում եր իր շինած նետաղեղը և գնում լերեխանների հետ կացարներ վորստուլ:

Սովորի՛ր, սովորի՛ր, սովորի՛ր ասում ե Լենինը

Այսպես աշխատել կարող ե: Այսպես աշխատել կարող ե
միայն գրագետը և անգրագետը

Դրիւր նկարների տակ

Անգրագետը

Միայն գրագետը

Հոգնած ձին քաշում և թևոք

Հոգնած ձին

ձին քաշում և

քաշում և թևոք

Բեռնատար ավտոմոբիլն
արագ փախտ ևր տանում:

Բեռնատար ավտոմոբիլը
ավտոմոբիլը տանում և
տանում և փայտ

տանում և արագ:

Ասուլթի մեջ բառերը մտքով իրար հետ կապված են
զույգ-զույգ:

ԼՈՒՍԻԿԸ չառ և սիրում կարգալ:

ՄԱՅՐԻԿԸ Լուսիկին մի գիրք նվիրեց: Գիրքը չառ
չեՏԱԲՐԻՐ ԵՐ:

Լուսիկն իսկուհի կարգաց նրան:

Ամեն մի նշված բառն արտագրեցեք իր զույգով
Կարմր ևն զույգ կապմեջ ալս բառերը: Լուսիկը չառ միտ
կատարեցվի:

Ճ աշիմ

Մալրիկը ճաշի մեջ թթու սա

և գցել

— Բոլորովին թթու չե, քիչ քա
տուր,— տառ և Մալրիկը

— Թթու չե, չես չեմ ուտում, իմ բաժնի մեջ

չա

դցի... խնդրում և Նուսիկը

— Դու սաս, տա

, ես

ճաշի մեջ շաքար կգցեն, — տառ և մալրիկը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ. դուրս գրեցեք նկարներով գրված բա-
ռերը: Ամեն մեկը քանի մասից և կազմված: Գրեցեք մա-
սերի բաժանած, այս ձևով սա-յոր կարդացեք դանդաղ, բառը
ձախով մասերի բաժանեցեք և ամեն անգամ ձեռքով կա-
մաց խփեցեք սեղանին:

Բառերի մեծ մասը արտասանելիս, բաժանվում են
մասերի: Ամեն մի մասը կոչվում և վանկ:

Վանկերի խաղ

Խաղ 1. Տա-աիկ տիկ տա

(ես ինչ և արված)

Իմացե՛ք՝ ինչ բառերից են կազմված ներքևի գրված-
ները:

Ղանսե, տիտմա, ծուռմա, նիրպա, մուսաալու, քան-
հապա, տակտախզրա, գանխանա, ցիչսուռա

Հոգնած ձին քաշում է քեռը

Հոգնած ձին

ձին քաշում է

քաշում է քեռը

Բեռնատար ավտոմոբիլն
արագ փախտ եր տանում:

Բեռնատար ավտոմոբիլը
ավտոմոբիլը տանում է
տանում է փախտ

տանում է արագ:

Ասուլթի մեջ բռնեղ մտքով իբրեւ հեռ կապված է
զուլգ-զուլգ:

ԼՈՒՍԻԿԸ շատ է սիրում կարգաւ:

ՄԱՅՐԻԿԸ Լուսիկին մի գիւղ ՆՎԻՐԵՐԻ ԳԻՐԵՐ ԶՄ
ՀԵՏԱՐՐԻՐ ԵՐ:

Լուսիկն իսկուսն կարգաց նրան:

Ամեն մի նշված բառն արտագրեցեք իբր զուլգով
Գարմդ են զուլգ կապմել այս բռնեղը: Լուսիկը շատ միտ
կատարովի:

Ճ աշին

Մալրիկը ճաշի մեջ թթու սա

ե գցեր

— Բոլորովին թթու չե, քիչ քա
տուր,— տանում է Մալրիկը:

— Թթու լե, լեա չեմ ուտում, իմ բաժնի մեջ

չա գցի... խնդրում է Նուսիկը:

— Դու սաս, տա , ես

ճաշի մեջ շաքար կգցեն, տանում է մալրիկը:

ԱՇԽԼՏԱՆՔ. Դուրս գրեցեք նկարներով գրված բա-
ռերը: Ամեն մեկը քանի մասից է կազմված: Գրեցեք մա-
սերի բաժանած, այս ձևով սա-լոր կարդացեք դանդաղ, բառը
ձախով մասերի բաժանեցեք և ամեն անգամ ձեռքով կա-
մաց խփեցեք սեղանին:

Բառերի մեծ մասը արտասանելիս, բաժանվում են
մասերի: Ամեն մի մասը կոչվում է վանկ:

Վանկերի խաղ

Խաղ 1. Տա-աիկ տիկ տա

(ես ինչ է արված)

Իմացե՛ք՝ ինչ բառերից են կազմված ներքևի գրված-
ները:

Ղանսե, տիտմա, ծունմա, նիրպա, մուսասալու, րան-
հապա, տակտախզրա, գանխանա, ցիչաուռա

Հոգևած ձին քաշում և ղեկը

Հոգևած ձին

ձին քաշում և

քաշում և ղեկը

Բեռնատար ավտոմոբիլն
արագ փայտ եր տանում:

Բեռնատար ավտոմոբիլը
ավտոմոբիլը տանում և
տանում և փայտ

տանում և արագ:

Ասուլթի մեջ բռնեցը մտքով իրար հետ կապված և
զուլգ-զուլգ:

ՀՈՒՍԻԿԸ շատ և սիրում կարգալ:

ՄԱՅՐԻԿԸ Հուսիկին մի գլուխ նվերեց: Գլուխը չ
չեՏԱՐԻՐԻՐ ՆՐ:

Հուսիկն իսկուհի կարգաց նրան:

Ամեն մի նշված բառն արտագրեցեք իր զուլգով
Կարծի են զուլգ կաշմեջ ալս բռնեցը: Հուսիկը չատ միտ
կատացվի:

Ճաշին

Մուրիկը ճաշի մեջ թթուսա

և գցել

— Բոլորովին թթու չե, քիչ քա
տուր,—ասում և Մուրիկը:

— Թթու լե, լես չեմ ուտում, իմ բաժնի մեջ

2^ա 75^ր... խնդրում և Նուսիկը:

— Դու ասա, տա

, ես

ճաշի մեջ շաքար կգցեն, — ասում և մայրիկը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ. Դուրս գրեցեք նկարներով գրված բա-
ռերը: Ամեն մեկը քանի մասից և կազմված: Գրեցեք մա-
սերի բաժանած, ալս ձևով սա-յոր կարդացեք դանդաղ, բառը
ձայնով մասերի բաժանեցեք և ամեն անգամ ձեռքով կա-
մաց խփեցեք սեղանին:

Բառերի մեծ մասը արտասանելիս, բաժանվում են
մասերի: Ամեն մի մասը կոչվում և վանկ

Վանկերի խաղ

Խաղ 1. Տա-աիկ աիկ տա

(եա ինչ և արված)

Իմացեք՝ ինչ բառերից են կազմված ներքևի գրված-
ները:

Հանսե, տիտմա, ծունմա, նիրպա, մուսասլու, բան-
հապա, տակտախզրա, գահխանա, ցիչսուռա

Խաղ 2. Դուք տեղափոխեցիք հետևյալ բառերի վանկերը՝ աթու, բաժակ, թանաք, կոշիկ, թռչուն (թըռչուն), լեղջերու, նապաստակ, փոշխար:

Խաղ 3. Ափսոսանքներ ալս վանկերին մի-մի վանկ, ախպես, փոքր բառ «տացվի» Պակաս վանկերը գրված են ներքևում: Գու՛րքը ընտրեցեք և գրեք գծերի փխարեն:

հա —	— տու	— մակ	— գուհի
ճու —	— պիկ	— փակ	— դան
աա —	— չաղակ	— խազահ	— դուշ
առ —	— բազ	— զիկ	— սիկ
մո —	— ցին	— աաշ	— սակ

(կտ. վար-վար, նա-նա, տիկ)

Խաղ 4. Վանկերից բառեր կազմեցեք, բառերից կըստացվեն ասույթներ, կարգացեք և գրեք տետրերում:

1. Տուս-կա պի-պա-կի սին-ու:

2. Տուր տուս-կա պի-պա:

Վեր բառը վանկի չի բաժանվել: Գրեցեք հինգ միաս վանկ բառ:

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ. Ի՞նչն է առաջին վանկը — ախոռ է, լերկորդը — կենդանի, իսկ ամբողջը — նույնպես կենդանի:

Ո՛վ և մեր քչնա ին

Կուլակի հաշիվը

- Դու ինձանից մի մանեթ ստացար:
- Ստացա:
- Յես քեզ մի մանեթ տվի՞:
- Տվիր:
- Ուրեմն եղ կլինի լեր-կու մանեթ:

Ո՛վ և

Սրան նրան հա խաբում,
չքափորի հետ կովում,
կոխողին միշտ թշնամի,
բարեկամը տերտերի,
ատում է նրան բատրակը,
եղ մի կլինի...

Ո՛վքեր են

Բուրժույներից փող ստանում,
հնգամյակի գործը քանդում,
շինարարութան ցեղերը
միջեր են

Տիրուերը մեր թշնամին և

(Մի ծեր բանվորի պատմածը)

Մի օր, դեռ թագավորի ժամանակ, կինս Շողեր գնում և լեկեղեցի՝ իր մեղքերը տերտերին ասելու։

Աստված ամեն ինչ տեսնում և, վոր ճիշտը չասեքեզ կպատժի, - վախեցնում և տերտերի։

Դե ինչ գիտես բոլորն ասա, քո մարդը դժգոհ և իր վիճակից, թա, ավորին հարգում և։

— Ո՛ր, տերտեր ջան, դժգոհ և, դժգոհ...

Նսոր ելի բանվորները հավաքվելու լեն մեր տանը։

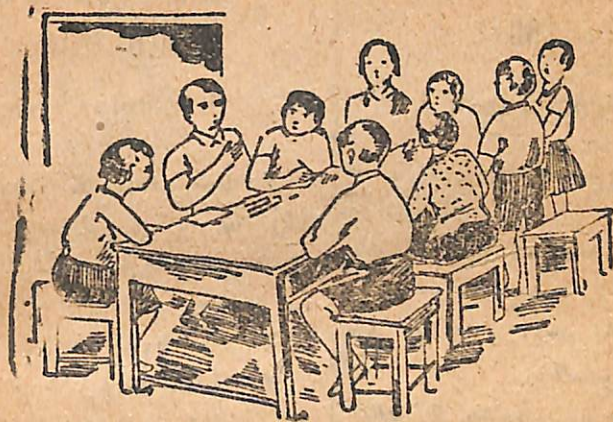
Ո՛ր, ալ մեծ մեղք և.— գլուխն ուրորում և տեղ տերը, աղոթիք, վորդի, աղոթիք տատնուն...

Շողերն աղաթում և սրբի պատկերի առաջ։

Իսկ տերտերը վազելով գնում և թագավորակ վոստիկանատուն ու ամեն ինչ պատմում։
Գիշերը մեզ բանտ տալուն։

Աղ չլինի մ' և

Սոցմրցման պալմանագիր են կազմում

Հոկտեմբերիկ ներք

— Յեկեք ենպես սովորենք, ենպես սովորենք, վոր շատարանում վոչ վոք չմնա, առաջարկեց Յոլակր։

— Բա լես լինչ անեմ, վոր հիվանդացա ու հիմա լետում մնացեր Խեղճ խեղճ ասաց Անիկը։

Ճիշտ վոր մեր խմբում մի քանի հոգի լետ են մնացել, պետք և մտածել։

Վորոշեցինք։

Յետ մաքրողների հետ հերթով պարապել։

Ես ո՛վ և

Պալմանագիր և կնքել,
հորը մրցման հրավիրել,
շատ ժիր և՛ թեև փոքրիկ,
զուր չե նա

Նիւնիյի յեւ իր հոր պաշտանագիրը

ՎԱՐԴԱՆ ՊԵՏՐՈՍԻ ՈՂԱՆՅԱՆԸ

Պարտավորվում ե

1. Աշխատանքից լետ չմնար:
2. Աշխատանքից հետո մաքրել իր դազգլահր:
3. Գերակատարել իր արդիֆինայանր:
4. Փողովներին ներկա լինել:

Վ. Պ. Ոհանյան

ՆԻՆԵՆ ՎԱՐԴԱՆԻ ՈՂԱՆՅԱՆԸ

Պարտավորվում ե

1. Զուշանալ և բաց չթողնել դպրոցի վոչ մի աշխատանք:
2. Մաքուր պահել գրքերը ու տետրակները:
3. Տանը ոգնել մայրիկին:
4. Ամսի 6-ի, 16-ի և 20-ի լերեկոները նալել լեխաներին, վար մայրիկը պարապ մունքի գնալ:

Ն. Վ. Ոհանյան

Վկա — մայրիկ՝ Աննա Ոհանյան
Ի՞նչպես են գրվում ազգանունները՝

Ո՛վ եմ

Աշխատում են, աշխատում աշխուժ, ուրախ, շատ արագ ավելացնում որ որի լերկրի գործարանները.
բաժ

Կատարում ենք սոցմրցման պաշտանները

Յես սովորեցնում եմ լեռնիկին:

Նինելը՝ Հասմիկին ու Շուշիկին:

Լեւոն՝ Ստեփիկին ու Գիմին:

Գրագետ, սովորեցրու անգրագետին

Կարմիր դրոշ № 2

Տեսեք ես կռվարարներին, հավանում եմ:
Մի լավ նախցեք՝ ունի են նման:
Իմացեք, եղ հվճեր են:

ՄՐՑՈՒՄ

Մեր բոլոր խմբերը հրավիրել են իրար մտքի ու թյուն
մեջ մրցելու:

Ոնիկը մեզ ամօթով թողեց: Տետրակին լերեք սեղ
թանաք եր կաթեցրել, հետո ել իրը թե ջնջել եր ու
թուղթը ծակեր:

— Բրակ ե, — ասացին ստուգողները:

Ինչպես պարտավորվեց արժանացավ կարմիր տախտակի:

Լևիկը միշտ թափթփված եր, Հիմա ուղղվելու եր,
զատերը հա բաց եր թողնում, Տետրերը, գրքերը կանո-
ուշանում: նավոր են:

Անուշը գրված եր սև
տախտակին

Մորը բերել ե սովորելու
Արժանացավ:

ՍԵՎ ՏԱԽՏԱԿ
ԼԵՎԻԿ ԹՈՂՈՍՅԱՆ
պարապորդ

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱԽՏԱԿ
ԼԵՎԻԿ ԹՈՂՈՍՅԱՆ

Յե՛րբ ե յինում

Ձյուն կա դաշտերին,
սառույց՝ գետերին
բուքն ե հեծեծում,
դռները ծեծում:

Այդ լե՛րբ ե լինում:

Փետրվարի 2-ին լե-
րեքարթի:

Այսօր առավոտը շատ
ձյուն լեկավ:

Հետո դադարեց:

Հայաստանուբյուն:

Պե՛տք ե պատրասել:

ձյան բլուր,
սահնակներ,
սղդաններ:

Ցուցակագրվե՛ք ողակներում ով
ի՛նչ աշխատանք ե ցանկում:
Խաղ կազմակերպող բրիգադ:

Աշխատանքի սակայունում

Բերել հանձնել ենք տախտակի կտորներ,
մեխեր:

Նորից մուրճեր ու սղոցներ ենք ճարել:

Շտապում ենք:

Շինում ենք սղոցաններ՝
այս ձևի:

Շինում ենք
սահնակներ:

Հանելուկ

Աշխատանքի գործիք եմ,
գարկելու մեջ վարպետ եմ,
յերկաթ գլուխ, փայտե վոտ,
միլ ե, բոլորիս ծանոթ:

Արտագրիբ հանելուկը
հուժումը նկարի:

Զինովա խաղ

Յերեսները միասին,
սահնակներն ուսերին
ձախ են տալիս ազմելում,
դեպի բլուրը վազում:
— Դե տղերք ջան, ինձ լսեք,
իմ յետևից շարվեցեք,
— գոչեց Վաղոն Հարաճճի,
նստեց սահնակին առաջին
— լես կլինեմ առաջնորդ
ու լերը կտամ հրաման,
դուք բոլորդ ել համարձակ,
կիջե՛ք մինչև բլրի տակ:
Դեհ, տղերք ջան,
մեկ, յերկու, յերեք,
սահնակներին պինդ
նստեք:

Կրկնակոշիկների տոպրակները

Մեր դասարանն առավոտները շատ մաքուր և լինում, իսկ տուն գնալու ժամանակ՝ ցեխոտ, կեղտոտ:

Աշխատանքի անկյունում արկղ շինեցինք:

Պատահած աղբը, թղթի կտորները մեջն ենք լցնում, ելի չի լինում, ինչո՞ւ լի հատակը կեղտոտվում—չգիտենք:

Եդ ձեր վոտների ցեխն է,—ասաց ուսուցչուհին:

Մտածեցինք:

Վորոշեցինք

Կրկնակոշիկներով դասարանն ջլտնելը

Կրկնակոշիկների համար տոպրակներ կտրելի ճանիքներին:

ՆՅՈՒԹ

ԳՈՐԾՈՒԹՆԵՐ

կտոր,

թել

ասեղ, մկրատ, մատնոց

Կտրեցինք տոպրակի վրեն ել անուն, աղպանուն գրեցինք:

Իսկ եմ կրկնակոշիկ չունի.—Նրանց համար ել ուսուցչուհին տուֆլիններ ձեռք:

Տեսե՛ք, տլսպես:

Նա՛ տակը

Նա՛ լերեսը

Մենք ել կտրեցինք այս
տաք տուֆլիներ:

Դասարանում տուֆլիները կ'
ենք, իսկ կոշիկները կգնենք
րաւներէ մեջ ու կախարանից
խենք:

Ես ել մեր աշխատանքի անկումնում պատրաստ
կախարանը:

Կարկենի ձեռքերը

Կարկենը գտսարան մտալ և կապտած ձեռքերը
փահաբելով, վազեց դեպի վառարանը:

— Վա՛յ մատներս, վա՛յ մամա ջան...

Կարկենը մատները բերանն եր տանում, ցավից
զալիս, վոտքերը գետին խփում ու լալիս:

Սանիտար Սուրենը մոտեցաւ նրան, լեռ քաշեց
առանի մոտից ու զրսից բերած ձուլանով սկսեց մատ
շփել:

Կարկենը հանգստացաւ:

Աչքերը սրբեց:

Կովենք ցրտի դեմ

Ձեռնոցներ կտրենք:

Նախ թղթից ձեռնոցի ձեւը կտրենք, հետո կտորը
կ'ենք ու կտրենք:

Պետք է

ՆՅՈՒԹ

ձեւի համար՝
թուղթ,
կտրի համար՝
կտոր:
թել:

ԴՈՐԾԻՔՆԵՐ

մատիտ,
մկրատ,
քորոց,
ասեղ,
մատնոց:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Աշխատողը՝ մենք, ղեկավարողն՝ ուսուցչուհին: Ու
թշուհու ցուցմունքները՝

1. ձեռքդ դիր թղթին, մատիտով շուրջը գծիւ, չորս
ող միասին, բուխ մատդ՝ առանձին:

ախպետ

2. Դուրս կտրիր թղթից քո ձեռքի ձեւը:
3. Կտորդ լերկու տակ ծալիւ, թղթի ձեւը վերեւից
ոցով ամրացու:

4. Շուրջը մի սանտիմետր կարելու բաժին թռկալներ:

կարիւր

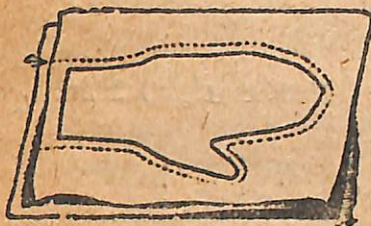

5. Հիմա ել ասեղդ թելիւր ու կարիւր:

ախպետ

Պատրաստ եւ շուռ տուր ու հագիր:

Մալի կապն ել հյոսիս
ցինք բրդի թելից, վոր ձեռքիս
պինդ փաթաթեն:

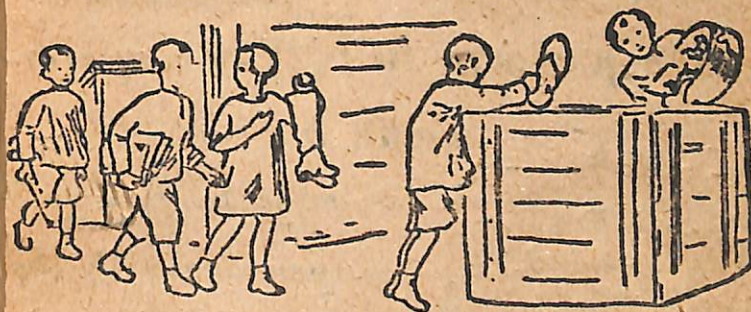
Մալիկդ կարի մեքենա ունի: Հապա փորձիր
նով կարեր հեշտ ե, չե:

Հեշտ ե արագ ու լավ:

Հիմա ասեղդ հետո ձեռքներդ լավ չորացրեք, վոր
կը ցրտից չճաքճի:

Ում ձեռքերի մաշկը ճաքճել ե, թող գեղերի
հարանից գլիցերին կամ վազելին վերցնի ու քսի ձեռքին:

Հոկտեմբերիկները չին մոռանում
իրենց պայմանագիրը

Ինչ հնարավոր ե, բերում ենք հումութի արկղը
ուսմ:

Արտագրեցեք բաց թողնված բառերով:

Մեր տներում ման կգանգ,
յերկաթ հավաքենք...

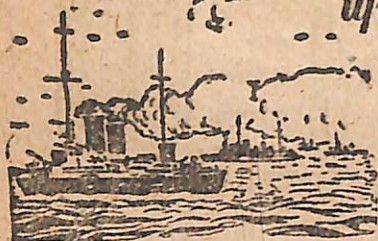
Մեծ գործարան կտանեն,
հնույներում...

Կտորներից յերկաթի,
նոր մեքենա...

(Կշուլեն, կսրապլի, կտանի:)

Կարմիր բանակը ԽՍՀՄ-ի պաշտ-
պանն է

Կարմիր նավատորմիդը
պաշտպանում է ծովի
վրա:

Կարմիր հեծելազորը
ցամաքի վրա:

Ոդային նավատորմի-
դը պաշտպանում է
ուղի մեջ:

Թռչում է ստվառնակը Մենք կարմիր մարտիկներս չենք
թռչունից ել արթզ, ուղում կովե, բաց թե թշնամին
ու պաշտպանում է փորձի հարձակվել — մենք միշտ
մեր սահմանները պատրաստ ենք:

Արտագրեցեք վանկերի բաժանված: Վոր բառերը
չեն բաժանվում, ընդգծեցեք:

Թըռ-չում է սա-վառ-նա-կը
շարունակեցեք ինքներդ:

Թուղ չեմ տա

Թշնամուն

սահմանից

նտլելու:

Թուղ չեմ տա

Թշնամուն:

Ծովից

դուրս գալու:

Կեցցե կարմիր բանակը

— Ընկեր Մանա, ուսերեն ինչպես կասեն՝ կեցցե
կարմիր բանակը — հարցրեց Նուսիկը
Ուսուցչուհին մեզ սովորեցրեց:

— Դա զղրաստվույնտ կրասնայա ար-
միա:

— Բա թուրքերեն, վրացերեն...

— Ֆրանսերեն ել ասա...

— Գերմաներեն ել ենք ուզում արել

Ուսուցչուհին ծիծաղեց, — լես եղբան լեզուներ չգիտեմ:

— Յերեսաներ, կա մի լեզու, վորը կազմված է մի քանի լեզուների հեշտ բառերից: Այդ լեզուն «Եսպերանտո» լե կոչվում: Յեթե բոլոր ազգերն ել այդ լեզվով խոսել սովորեն, բոլոր մարդիկ իրար կհասկանան: Իրար կգրեն:

«Կեցցե կարմիր բանակը» Եսպերանտո լեզվով այսպես է.

Վիվու ո՞ւր չա առմեա:

Հեշտ է չէ:

ԼԵՆԻՆ ԱՍՈՒՄ Ե

Ամեն տեղ բանվորը լեղբայրն է բանվորի, կարմիր բանակայինն ել լեղբայրն է բանվորի, և բանակայիններն ամբողջ աշխարհի — հարազատ լեղբայրներն են զլուզացիների:

Կար իր բանակի որը

Գաղափարովում ենք կարմիր բանակի տոնին:

Գնալու լենք զորանոց:

Յեկեք նվերներ պատրաստենք, — առաջարկեց

Արգիլե:

— Ի՞նչ տանք, ի՞նչ նվիրենք...

Մտածեցինք, մտածեցինք, վերջը գտանք, վոր ամենից լավ է՝

Կարմիր բանակայինների համար թաշկինակներ կարենք ու տանենք:

Կտորը բանկոտպից կգնենք. Փողը

դուրս կգրենք խնայողական դրամարկից:

Բանկոտպի վարչությանը
I խմբի աղակերպներից
Ռիմուս

Խնդրում ենք քաջ թողնել 3 մետր կոն և մի սպիտակ կոճի թել: Մոնի առթիվ կարմիր բանակայինների համար թաշկինակներ ենք կարելու:

20 փետրվարի
1932 թ.

Րիդադիրներ
I լենա
II Նիմ

Կարդացեք Եւշադրությամբ դիմումը, բառը սողադարձի ժամանակ ի՞նչ մասերի լե բաժանված:

Բառերը սողադարձի ժամանակ բաժանում են վանկերի:

Բազմավանկ բառերը կարելի լե միջանի ձևով սողադարձ անել:

Որինակ՝ բանակայիններ

բանա-կայիններ

բանակա-իններ

բանակային-ներ

Կարսիի քառակուսիի գլխարկ

1. Վերցրու մի թերթ թուղթ քո գլխի չափով:

2. Դուրս կարել էինգ

ատամ. ալս ձևով:

3. Մալրերը միացրու, սոսնձիր:

4. Այսպես

5. Կարիր

6. Մի մասն ել կարիր:

7. Ներքևի կողմը ծալիր:

8. Գլխարկը պատ-
րաստ ե:

Դե կարմիր աստղն ել կպցրու և
դիր գլխիդ:

Ինչ ել լավ

ստաց...

Թիթեղի պրուպեղներ

1. Վերցրու թելի կոճը, գլխին
խփիր լերկու հաս գլուխները կտրած,
իրար հապտար քորոցներ:

2. Ձողը տաշիր տնայես,
վոր կոճը հագցվի նրա 3
ծալքին և շուրջն ազատ պը-
տրտվի:

4. Կոնսերվի տուփից կըտ-
րիր պրուպեղներ, թևերը միջիչ
թեքեր, մեկը մի կողմի մյուսը՝

հակառակ կողմի վրա:

Մեջտեղում լերկու անցք
բաց տնայես, վոր պրուպեղե-
րը հեշտուլթյամբ հաղցվի

հանվի կոճին խփած քորոցներից:

5. Վերցրու կես մետր ամուր թել, մի
ծալքը կապիր կոճի շուրջը, մնացածը պինդ
փաթաթիր նրա վրա: Կոճն տնցկացրու ձո-
ղին, պրուպեղները՝ կոճին: Ձեռքերդ բարձ-
րացրու, զգուշ, աչքերիցդ հեռու:

Դե, բաշիր, թելի ազատ ծալքից տն-
պես, վոր պրուպեղները թռչի:

Ռադիոն զգուշացնում է

— Նարգիս, քո ասածը ճիշտ եր. իմ կարտոֆիլը ցուրտը տարել ե:

Բա մեր կոլտնտեսուկյանն ինչո՞ւ չի տարել: Ձե՞ վոր ռադիոյով հայտնեցին՝ ես շաբաթ ցրտերը սաստկանալու յեն:

Մենք մեր կարտոֆիլը մի լավ ծածկեցինք: Դու չհավատացիր, ով ե մեղավոր:

Աշխատանք. Ձեր տետրի լերեսը կես արեք և մի կիսում արտագրեցե՛ք, վոր բառերը շտեղագիւղիկն տողում,
— տողադարձ արե՛ք:

Ես վո՞ր մայրիկն ե

— ՌՖ մեռա... ես ինչ կյանք ե առավոտը վաղ վեր կաց. տունը հավաքիր, ճաշը պատրաստիր, աման լվա. շորը կարի, լվացք արա, հագերին նայիր. կովը կթիր... վոր մեկն ասեմ Բա յես սկի չեմ հանդատանալո՞ւ, ամբողջ կյանքս ես-դես ե անցնելո՞ւ, — գանգատվում ե հաճախ մայրիկը:

Վոր մայրիկն ե շատ աշխատում, մենակ տնտեսուհի, թե կոլտնտեսության անդամ մայրիկը:

Իմ մամայի գործերը

Ժամի վեցն ե խփում,
իմ մայրիկն ե վեր կենում:

Ահա գնաց խոհանոց,
թեյաման ջուր պրեց,
ու սրանով սկսեց

իմ մամայի գործերը:

Ու հը... — փչեց շշակը,

մաման դրեց գլխարկը,
գնաց ուղիղ գործարան:
Ենտեղ շարունակում ե

իմ մամայի գործերը:

Ժամի հինգն ե իրիկվա,
հիմա մամաս տուն կգա,
ամաններ կվերցնի՝
ճաշաբանից ճաշ բերի:

Յերեկոյն Վառվե, են
եյեկտրական լամպերը,
մաման վերցրեց զրբերը
և գուրս գնաց շտապով:

Յես հատաչ կապեմ,
ամանները կրկնում,
հետո նստեմ կկարգամ,
մինչև վոր գա, վերջացի
իմ մաման իր գործերը:

Փոքրիկ Լյառն

Լյառն չինացի աղջիկ է, Նա 7 տարեկան էր,
յերբ հայրը մեռավ:

Մայրիկը չեր կարողանում կերակրել Լյառն:

նրան:

Անղլիացի տիկին Լուրենը
7 դոլար տվեց Լյառնի
մայրիկին, գնեց Լյառն:

Լաց է լինում Լյառն չի
ուզում մոր վեշը բաց
թողնել: Բարկանում է տի-
կին Լուրենը, լուեցնում

2.

Տանջվում է Լյառն տիկնոջ տանը: Աշխատում է
վաղ առավոտից մինչև ուշ գիշերը:

Ամեն մի սխալի համար ծեծում են Լյառն:
Մի որ հարևանի աղախինը ասաց, վոր քաղա-

քում կանանց միություն կա: Միությունը պաշտ-
պանում է ճորտերին:

Լյառն փախավ տիկնոջ տանից:

Յեկավ միության գրասենյակը:

Գանգատվեց վոր իրեն ծեծում են, ցույց տվեց
թևերի կապտած տեղերը:

— Ել չեմ գնա, չեմ գնա այնտեղ:

4,

Անցան միջանի տարիներ:

Յես Լյառն տեսա Մոսկվայում: Նա սովորում
է այնտեղի համալսարանում:

Յերբ վերջացնի, Լյառն Չինաստան կգնա, կը-
պայքարի կանանց ճնշողների դեմ:

Վարտի 8-ը կանանց տոնն է

Ինչպես տոնեցին Մարտի 8-ը

1.

Այսոր բոլորը ուրախ են, բոլորը ժպտում են,
Դահլիճը զարգարել ենք պակասներով, դրո-
շակներով:

Բացի մեր ծնողներից յեկել են ուռա և թուրք
կանայր:

Մենք հրավիրել ենք նաև թուրք և ուռա դպրոց-
ների յերեխաներին, վոր բեմում յերգեն, վոտանա-
վորներ ասեն:

Նրանք իրենց աշխատանքից մեզ նվերներ են
բերել:

Մարիկը նայում է թուրք յերեխաների բերած
կապե լրերին, ուզում է խոսել, — Յախշի, յոյզաշ,
յախշի: ու ել չգիտի ինչ ասի:

Ծիծաղում են թուրք յերեխաները: Ծիծաղում
ենք մենք:

2.

Հանդեսն սկսվեց:

Պիոներ Նինելը շնորհավորեց կանանց տոնը:
Նա ասաց —

— Կեցցե կանանց ազատագրող Խորհրդային
իշխանությունը ուռն:

Բարձրացավ ընկեր Կոլյան և ուռւս յերեխանե-
րի հետ միասին կանչեցին:—

— Դա զգրավ ստվու յետ սովետակայա վլաստ,
ուռն...

Նրանք դեռ չէին լուել, յերբ թուրք յերեխա-
ները ձայն տվին:

Յաշաւըն շուրա հերմյաթ, ուռն...

Ըներ Աննան ծիծաղելով բեմ բարձրացավ մեզ
լուցրեց և սովորեցրեց եսպերանտո լեզվով մենք
բոլորս՝ հայ, թուրք ու ուռն՝ միասին ուրախ բարձր
կանչեցինք՝

— Վիվու սավետա ռեդիստանո, ուռն. (Կեցցե
խորհրդային իշխանությունը),

— Վիվու վիռինա ֆեստո, ուռն... (Կեցցե կա-
նանց տոնը):

— Վիվու ոկա դե մաուտո, ուռն... (Կեցցե 8-ը
մարտի):

Ոգնեցեք մասրներին

Դուք ուզում եք, վոր փոքրիկները մայրիկին
ախատա քի ժամա ալ չխանգարեն:

Դուք ուզում եք, վոր ձեր փոքրիկ յեզբայը-
ներն ու քույրերն առինամ չմնան:

Ոգնեցեք մանկ մտւորներին:

— Ինչպես ոգնենք

— Խաղալ քներ շինենք:

Յս թելի դատար: Կոճերից խաղալիքներ
կարող եմ շինել ասաց Աշխնը:

— Յես ել ուկուտ տուփերից:

Յես տախտակի կտորներից ենքան բաներ
կարող եմ շինել:

Բոլ քս ել կախատենք միայն նյւթ ե պետք:

Մտածեցինք: Դիմումներ գրեին: Կաթի ար-
լի կոտակոտակով խանութի և տաղածալորձալալի
ար: Ելի վոռի:

Կարր արտելի վարիչին

I խմբակից

Պիմուս

Խնդրում ենք ձեզ մօր յեղած թելի
դատարկ կտերը և ձեզից թափված
անպետի կտորները հանջնել մեզ վոր
մանկամտուրի համար խաղալիքներ շինենք:

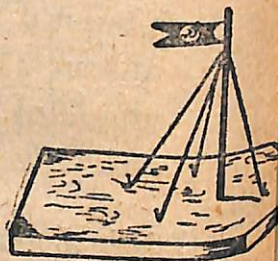
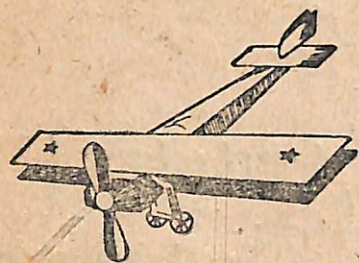
16-ն մարտի

I խմբակ

1932 թ

Մեր դիմումները հարգեցին:

Շինել ենք ու գույնագույն ներկել
այսպիսի խաղալիքներ:

Այսոր մենք նամակ գրեցինք,
Հասցե գրել սովորեցինք:

Ահա մեր գրած նամակը

Միջելի ընկերներ,

մենք փոքրիկների համար խաղալիքներ ենք շինում,
գրվել ենք անաստվածների խմբակի մեջ: Պատի
լրագիր ենք գրում: Մեր ծնողներին համոզում ենք՝
մտնել կոլխոզ:

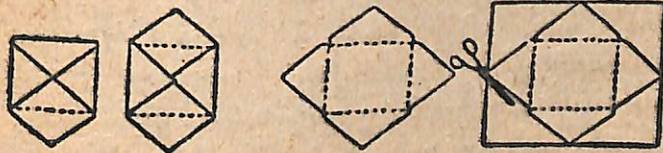
Մրցման ենք հրավիրում ձեզ:

Վարդանյուռ գյուղի I աստիճանի դպրոցի
I-ին խումբ

1933 թ.

Դելադ գյուղ
Հարափրիսայի շրջան
I աստիճանի դպրոցի I խմբին.
Վարդանյուռի դպրոցի I խմբից

Ծրար ինքներս պատրաստեցինք
այս ձևով:

Աշակերտ Ռհանը

1.

(Կարդում է ուսուցիչը)

Ռհանը տասը տարեկան մի տղա յեր: Նոան յերեք ամիս է ինչ աշակերտ ելին տվել դերձակ Զարարի մոտ: Ռհանն մենակ եր մնացել տանը: Նա չօրել եր հատակին, մի կտոր թուղթ դրել եր նստարանի վրա ու նամակ եր գրում:

«Իմ կարոտալի Գասպար պապի, յերեկ ինձ լավ դնգսեցին: Վարպետս քաշեքաշ թրև տվավ ինձ դուրս և դնքսեց, փոր յերեխին օրորելիս ըսնա տարել եր: Անցած օրն ել կնիկը տվել եր մի չորացած ձուկ, փոր իստակեմ, պոչիցն ելի սկսել իստակելը: ձեռքիցս ձուկը խլեց ու ենքան տվավ, փոր քիթ ու պոռնիքս արնոտեց: Աշակերտներն ել վրաս ծիծաղում են:

Ինձ տալիս են առաջնորդ մի կտոր չոր հաց, կեսօրին մի աման ապուր, իրիկնապահին ելի մի կտոր չոր հաց, իսկ իրենք առա. ոտ իրիկուն ուտում տրաքվում են: Պապի ջան, ձեռքդ եմ պաշում, աղաչում տար ինձ եստեղից: Կարոտով քարեններս հիշի Հոռոմսի մօքիրին, շոթիկ պետոյին, պաշ արա մեր Ասլան շահի դունչը, իսկ իմ մեծ շվին վոշ վոթի չտաս: Մնամ Գասպարենց Ռհան:

Պապի ջան, շուտով արի:

Ռհանը չորս տակ ծալեց թուղթն ու որով ծրարի մեջ փոր նախ րդ որս առել եր...

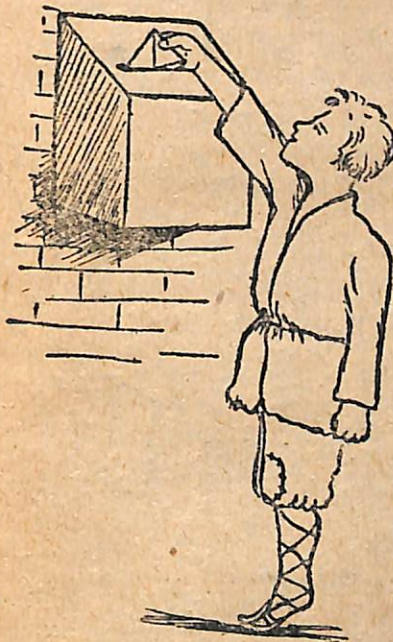
Մի քիչ մտածելուց հետո գրիչը թաթախեց և խ շուր ատերով գրեց ասցեն:

«Մեր գեղը Գասպար պապիս» հե. ո գ ո խ րո. րեց, մի օիչ մտածեց, փրպ. տագ ու շապի. նց դուրս վազեց փողոց:

Ռհանը վազիվազ մոտեցավ առաջին փո տա կ ին ու ձգեց թան աղին նամակը նրա մեջ:

Մի յե, կո Ժամ հետո նա ամուր քնած եր:

Յերագում տհանս մ եր իր պապին: Պապը նստած եր ուրսուտ տակին ու լսում իսկ գ ուղի տիրացուն կարդում է նամակը: աս. անն ել շուրջը պատվում է ու պո ը շա. փում...

Ռհանի նամակը կհամանի պապին:

Ինչո չի հասնի:

Ինչու պետք է տիրացուն կարդար Ռ հանի նամակը:

Մում որով ե ուտումը մեղ մոտ դարձել պապատ. ղի:

Այս դեպքը յե՞րբ է պատահել:

Սափդ

Պաիդը դպրոցում

Լի

Լին դպրոցում

Սհմեո

Սհմեոն գնում է դպրոց

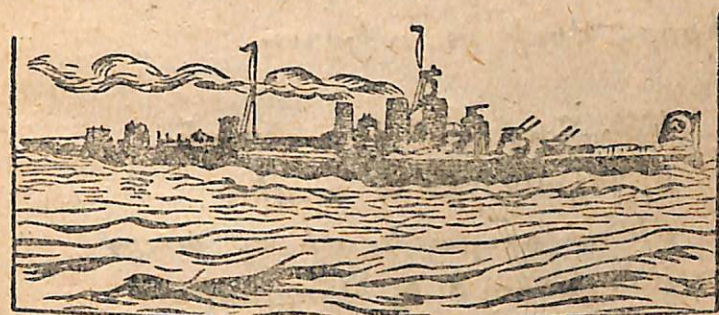
Ֆրանսիացի Լյուլյուն

Այն դպրոցում, փորտեղ սովորում եր Լյուլյուն.
լավ նկարների համար մրցանակ էին տալիս:
Լյուլյուն ամենալավ նկարողն էր:

Մի որ ուսուցիչն ասաց.

— Նկարեցեք մի մեծ շոգենավ ֆրանսիական
դրոշակով:

Լյուլյուն նկարեց մի շատ գեղեցիկ նավ, ծալ-
րին ել ֆրանսիական դրոշ՝ սպիտակ, կարմիր և կա-
պույտ գույնով: Նկարեց, նախեց, մի քիչ մտա եց
և ուետինով դրոշակը ջնջեց, նորը նկարեց մուգ ու
մանգաղով ամբողջը կարմիր:

Ուսուցիչը տեսավ կարմիր դրոշակը, հմբերը
կիտեց:

— Նկարդ անպետք է, քեզ մրցանակ չկա:

Լյուլյուն կարմրեց, նկարը վերցրեց, տալով
իրենց տուն:

Հայելին ասաց, փոր այդ նրա ամենալավ
նկարն է:

Այդ կարմիր դրոշակի տակ են կռվում ամբողջ
աշխարհի բանվորները բուլժույների դեմ, նոր
կյանքի համար:

Մ ա ր տ

Ա՛խ, ե՛սպես ել գիժ ամիս,
մարդու հանգիստ չի տալիս:
Եսոր ուրախ որ կանի,
վաղը անձրև ու քամի.
առավոտը պայծառ որ,
կեսոր- մութ ու ամպոտ:

Մին հագնում ե սպիտակ,
մին կանաչին ե տալիս.
մի որ ցուրտ ե, մի որ տաք,
մին խնդում ե, մին լալիս...
Ա՛խ ե՛սպես ել գիժ ամիս:

Գնալիս լել վերադառնալիս

Ուր են գնում այս լեռնաբաները.

ՊԱՏՄԵՑԵՔ

Վորտեղից են գալիս լեռնաբաները,
ի՛նչ ե յեղել ճանապարհը:
Ո՛վ ե անկապնում լեռնաբաներին,
Կո՛րտեղ ե այս դեպքը պատահել:
Մեզ մոտ թաղիքե վոտնամաններ հանգնում են:

Շուտով կգա

Շուտով կգա
կանաչ գարուն,
սար ու ձորեր
կծաղկեն,
յետ կգառնան
նախշուն հավքեր,
գարնան գովքը
կյերգեն:

Շուտասելու կ

Ճամբի տակին,
ճմբան ծերին,
չալ ծախի ճուտի
ճիտը ծուռ:

ԵՍ ԻՆՉ ԵՆ ԱՆՈՒՄ

Յերեխաների անունները ինք-
ներդ գրեք:
Ի՞նչ են շինել:
Լի՞մա ի՞նչ են անում:
Հետո ի՞նչ կլինի:

Կ'Օ իկն ու անը յակի քն ղիսա՛մ:

Ինչպես եին բանվորներն ոգևորվ կորոնուսուսրյանը

Այստեղ

Բանվորները փող են հավաքում կոլտնտեսու-
թանն ոգնելու համար:

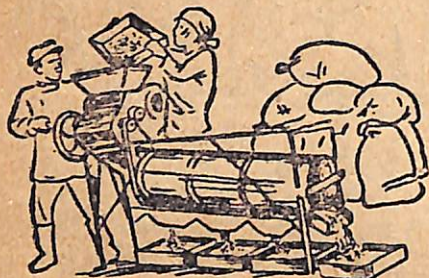
Բանվորները կոլտնտեսություն են ուղարկում
տրակտոր, շարքացան, գութան: Պարկերի միջինն
եւ սերմեր են ու պարարտանյութեր:

Բանվորական բրիգադն եւ գնալու յե շեֆ-գյուղ
մեքենաները նորոգելու:

Նրանց հետ ուղարկելու յենք ախտեղի դպրոցի
համար՝ ծաղիկների սերմեր, գրքեր, նկարներ, ներ-
կեր, ընթերցանք: Արդեն կապել, պատրաստել ենք
մի մեծ կապոց:

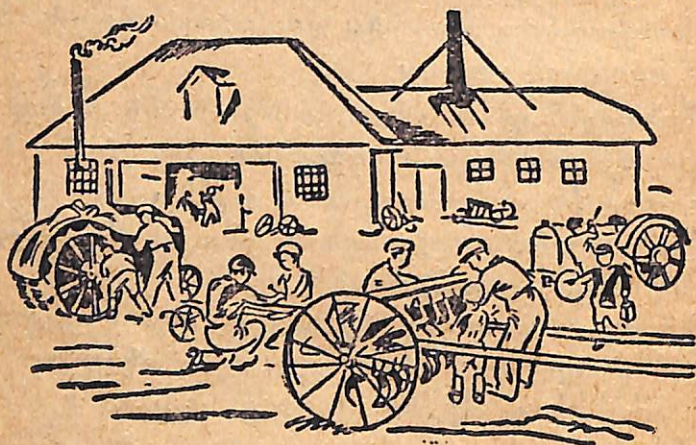
Գարունը մոտենում է

Ամեն ինչ կենդանանում է

Գյուղում ստեղծվել է
սեռմագոտիչ մեքենան:
Տես ինչ առաջ, մա-
քուր, լավ գոյում,
չոկվում է սերմը:

Սերմը մաքուր, ու
զտի, վոր բերք ստա-
նաս կրկնակի:

Արհեստանոցից մուրճի ձայնն է լսվում:
Նորոգում են գութանները:

Մեծահասակ յերեսաները յուղում են տրակ-
տորները, իսկ փոքրերը մաքրում են դրսից:

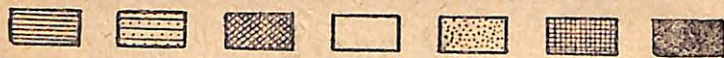
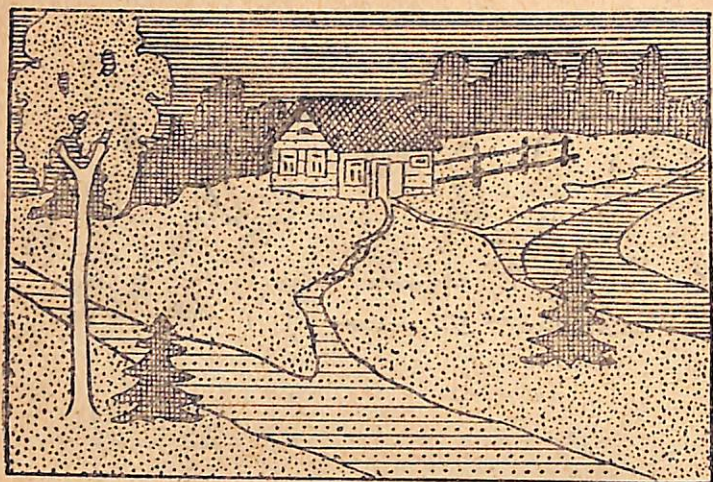

Գարուն

Վառ արև
շողը սիրուն,
տաք հարապի
հերն արթուն,
խաղ արեցին
ու հալեցին
ձմրան ճերմակ
մուշտակը տաք:
Շատ նեղացավ
ձմեռ պապին
ու հեռացավ

արյունքն աչքին,
Արևի տաք
ծիծաղի տակ
աղմկեցին
ու վաղեցին
պղտոր, անցորդ
չրերը հորդ:
Ուրախ թռան
թռչնիկները
ու կյանք առան
ծաղիկները,

Յեթե դրսում ցեխ է, տանը նստեցեք և

Յերկնա-
գույն
Դեղին
Կարմիր
Սպիտակ
Բաց-կա-
նաչ
Մուգ-կա-
նաչ
Շագանու-
կագույն

գունավոր թղթերից այսպիսի նկար պատ-
րաստեցեք, կամ նկարեցեք և ներկեցեք:

Գարնան գույները գրված են:

Ի՞նչ գույներով եր ձմեռը:

Նկարեցեք յերկու նկար.

1) գարնանը, 2) ձմռանը:

Հայունների խաղ

— Արմիկ, դու դասարանից դուրս գնա, մենք
այստեղից բեղ ձայն կտանք: Ինչ ձայն լսես, նույնն
այնտեղից կրկնիր:

Արմիկը գնաց: Գուռը ծածկեցինք:

Սկսեցինք ձայն տալ այդ բեռով.

— ա.-ձայն տվեց Լուսիկը:

— ա.-լսվեց Արմիկի ձայնը:

— բ.բ.բ.-ձայն է տալիս Լուսիկը, մենք հագլիվ
ենք լսում, լուռ է Արմիկը:

— գ.գ.՝ սուս է Արմիկը:

— դ.դ. պատասխան չկա:

— ե.-ձայն է տալիս Լուսիկը:

Ե՛հ ե՛հ.-յսում ենք Արմիկի ձայնն ու ծիծաղում:

Բոլոր հնչյունները փորձեցինք:

Արմիկն ընդամենը վեց անգամ պատասխանեց:

Վեց հնչյունը մենք զբեցինք, վեց տառով:

Ուսուցչուհին ասաց, փոր դրանք ձայնավոր-
ներ են:

Մնացած հնչյունները,—բաղաձայներ են:

Իմացեք փորձնք են վեց ձայնավորները:

Հաշվեցեք բանի՞ բաղաձայն է մնում:

Ահա բոլոր տառերն այբբենական կարգով:

	1	2	3	4	5	6
I	ա	բ	գ	դ	ե	զ
II	ը	թ	ժ	ի	լ	խ
III	ծ	կ	հ	ձ	ղ	ճ
IV	մ	յ	ն	շ	ո	չ
V	պ	ջ	ռ	ս	վ	տ
VI	ր	զ	փ	ք	ֆ	ու

Դուրս գրեցեք, նախ ձայնավոր, ապա բաղաձայն տառերը:

Որինակներ:

Տուն, բուն, առն, կատու, ի իկ, բազ. մատիտ, ասեղ. թանաքաման, եղիկ յուսամուտ

Աշխատանք. ա. տապրեցեք այս բառերը նշանցից բաղաձայնակները. Բ. ժառանգեք վանդերի: Հաշվեցեք բանի ձայնավոր և բանի վանկ. Ե. ի ամեն մի բառը:

Վ. ը ձայներն են կազմում վանկ:

Ամեն մի վանկ անպայման պատը ե ունենա մի ձայնավոր:

Տառերի խաղ:

Հապա գտեք այս տառերով ո՞ւմ անուան ե գրվում. II-5 I-5 IV-3 II-4 IV-3.

Փոփոխեք առաջին տառը II-5, գտնում եք տառերի II շարքը հաշվում դեպի աջ մինչև 5, դա կլինի I մյուս տառերը ինքնեդ գտեք:

Մեկին դուրս ուղարկեցեք, ձեր ցանկացած վճարակ տառերի տեղերը նշանակեցեք գրատախտակին թվերով, ներս կանչեցեք ձեր ընկերոջը թող դուրս բառը: Խաղի ժամանակ չպետք ե խոսել:

Հանելուկ

Ունեմ լեկո. տառ կազմում եմ մի բառ, ինքե լես չկամ՝ ձեր ճաշն ե հանում:

Երեք տառից ե. դուք ամեն որ ուտում եք, վերջին տառը թե փոխեք. - ե ոչուն կդառնա. իսկ առաջին յերկու տառերը փոխեք. մի՛ ատ կդառնա: Տառերի և հնչյունների խաղեր:

տուն նուտ (ի՞նչ ե արած):

Խաղ 1. Իմա, եք ի՞նչ բառեր ե գրված. նարեք, քտով, գամ. թղութ. նիծրվ. տիտամ:

Խաղ 2. կադպեք առաջին բառերը աջից ձախ. շուն, գրամ, Աննա

Խաղ 3. կարդացեք ամբողջ տողը աջից ձախ: Պապ ու տատ Արա. սուս արա:

Կիմիկ առա, Կիմիկ. ինեդ. առա Լենին: Լեննա իմ, յալ մի Բաննա

Խաղ 4. Իմացեք ի՞նչ ձայնավորներ ե. բաց թողնված այս բառերի մեջ.

շ-ն, ճ-տ, հ-վ, մ տ-տ, ս-դ-ն, գ-րք, տ-տը-կ:

1

կ-պ-կ մ-կ մ կ կ պ-կ

Խաղ 5. Իմացեք ի՞նչ բաղաձայներ ե բաց թողնված, մե-ու, մո-ակ սա-յակ, կա-ադակ, ագ-ավ ադա նի:

ուշ, -ուշ, -ուշ, -ուշ, լրացրեք ող, -ող, -ող, -ող, ող.

Խաղ. 6. Շողիկը գրատախտակին գրեց բառի առաջին և վերջին տառերը, իսկ մնացածներին տեղ գծիկներ քաշեց.

լ - - - - տ

— Դե, հիմա, ասացեք ի՞նչ տառեր գրեմ գծիկների փոխարեն, փոր մաքուր մա պահած բառը դուրս գա. — դիմում ե նա ընկերներին:

— Բ, գ, դ, զ, ճ, թվում ե Լենիկը

— Ձե, չե, չե, չվու., ասում ե Շուշիկը

— Գրի, ա. ասում ե Ռաֆիկը.

— Ինչ ել իմացար, թե կա, զարմանում ե Շուշիկը և գրում:

լ-ա-տ

— Ու. շարունակում ե Ռաֆիկը

լու-ա-ուտ գրում ե Շուշիկը:

— Լուսամուտ մեկից լրացնում ե Ռաֆիկը:

— Եղ ի՞նչ շուտ իմացար, զարմանում ե Լենիկը:

Ռաֆիկը ծիծաղում ե:

— Յես սկսեցի ձայնավորներից հնչյուններից: Ձայնավորները քիչ են, բոլոր բառերի մեջ ել կան և հեշտ են ասվում:

— Ինչ սրամիտ տղա լե Ռաֆիկը:

Հանելուկ

Վոչ գույն ունեմ,
վոչ ել հոտ,
միշտ ձեղ հետ եմ,
ձեղ ծանոթ:

Անունս ել,

ծանոթ բառ,
փոքն ունի

յերկու տառ:

Ի՞նչպես ենք գրում ող

ի՞նչպես ենք կարդում:

Սովորենք ուղիղ գրել

Դժվար բառերի թերթ.

ա	վարդ	յեղբայր	ող
աղբյուր	Մարդ		
աղջիկ	Միրգ		կարգ

Ապա փորձենք, տեսնենք ո՞վ,
այս բառերը կգրի, վոչ մի
սխալ չի անի:

«Աղջիկ ու վարդ», «աղբյուր, մարդ» «յեղբայր ու միրգ», «ող ու կարգ»:

Դու բոլոր դժվար բառերը նախ լավ կարդալ սովորիր, հետո միայն թերթին գրիր, առանց սխալ,— մի շտապիր:

Գարնան տախտիկներ

Մարտը տալիս է ձնծաղիկ
ապրիլը կապույտ մանուշակ,
մայիսին բացվում է վարդը,
սոսակը յերգում անուշակ:

Մարտը ամիս է.
ուսուցիչը մարդ է.

| Խնչպես ենք գրում,
| Խնչպես ենք կարդում:

Խփի վրա կարմիր վարդ կա.
կարմիր վարդը սիրուն վարդ է:

Իմ մայրիկը զարդ չունի

— Իմ մաման մի մատանի ունեւր, են ել տվեց
տատիս, վոր առամ շինի:

Իմ մաման ել իր մատանին նվիրել է... հա-
պա իմացեք, ում է նվիրել:

Պապիդ, վրա բերեց Վարդուշը:
Բոլորը ծիծաղեցին:

— Վոչ էր...

— Իրեն առամն է շինել տվել:

— Վա, բա եդ կլինի նվիրել...

— Դե դու առա:

— Այ, նայեցեք բերանիս, հասկացեք, Մ հոգ...

— Մոպրին, Մոպրին... եդ Խնչպես չիմացաք...

— Բա, իմ մաման եղպես մամա յե:

Վարդ, զարդ, մարդ. — հիշիր ինչպես կարդալ
ինչպես գրել:

Արտագրեցեք բաց թողնված լատերով

Վերջանում են ցեղերը,
եսապում...

— Լսիք, «Կրասնայա գա-
յա», մեր տակտոր յե՞րբ:

— Ու ո՛ւ:

«Շչակը» ձեռն է տալիս,
են մեր տակտորն է... (կգա,
գալիս, կոխողները):

Ու ու

Բե-բում եմ, բե-բում եմ,
բե-բում եմ, տրակ-տոր-ներ
ու շար-քա-ցան-ներ, տե-սակ,

տե-սակ մե-քե նա-ներ:

Հա-սանք, հա-սանք, հա-
սանք, կոլ-խոդ-նիկ-ներ, լե-
կեք, տա-բեք. ծանր է, ծանր
է

Ու ու

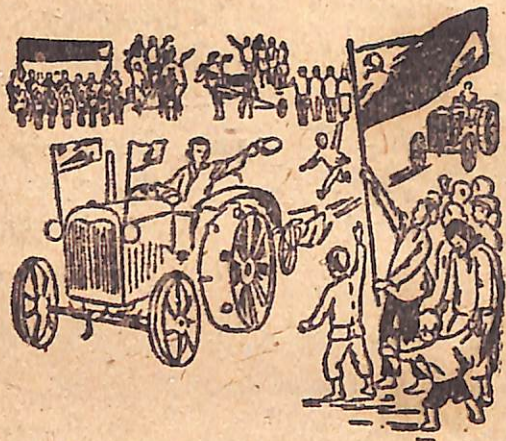
Բե-բեք տա-նեմ, տա-նեմ
քա-ղաք բան-վոր-ներին յուզ
ու կա-բադ, ցո-րեն, գա-րի,
ինչ կա բե բեք մի խը-նա-
րեք:

Ու ու

Հմւք, Հմւք:

Առաջին ակոսի տոներ

Առաջին ակոսի տոներ —
կոլեկտիվ աշխատանքի տոներ են

Խնչպես ե վարում միայնակը:

Մի տոները գատիկը

Մի հավատարմ տերտերի հեքիաթներին, ողու փողը
ավեր — փոխառության տոմս տոներ:

Ձատիկը տոներ են՝
տերտեր, կուլակի,
խսկ մենք տոնում ենք՝
որն աշխատանքի:

Կորգացեք շատ ուշագիտի:
Արտագրեցեք ճիշտ կարգով:
Նախ հարմար վերնագիր ընտրեցեք:

Իսկ յերեկոյան կինո գնացին:
Մենք փոնեցինք առաջին ակոսի փողեր:
Կերեկը բոլորս դաշտ դուրս յեկանք:

Տերտերի գատիկը

Դարուն, ե:

Ամեն մի բուսեն թանգ ե կոլեկտի համար:

Աշխատում են վաղ առավոտից մինչև ուշ յերեկո:

Աշխատում են դաշտում, բանջարանոցում, ավազում:

Բաց են անում ընդհանուր ճաշարաններ, մանկա-
մսուրներ:

Ու աշխատանքի այս յեռուն ժամանակ գալիս ե գա-
տիկը:

Ամբողջ մի շաբաթ՝ զանգերի ձայն, հարբեցողութուն,
ազան կերուխում, պարապուրդ:

Իսկ ժամանակն անցնում ե, ցանքսը չի սպասում:

«Մեզ տներհներ հարկավոր չե՝
տերտեր, գնա քո ճամպենս»:

Ձատիկը տոն չե,
փոչ հանգստի ուր,
դպրոց կգնանք,
ինչպես ամեն ուր:

Ոգնում են գյուղին

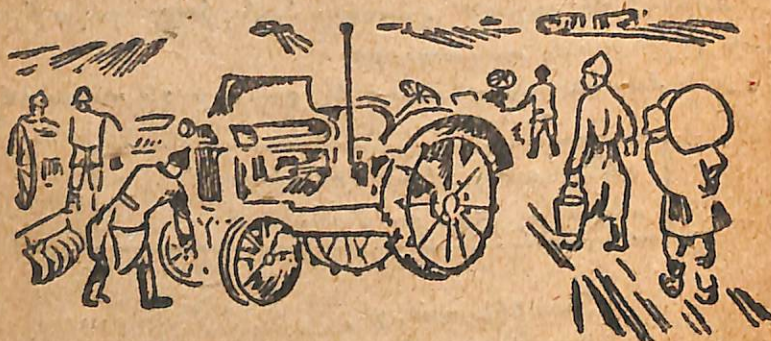

Բանվորական բրիգադը լեկել է գյուղի
Կոլտնտեսության տրակտորը կոտավել
և Կոլտնտեսականները չեն կարողանում
նորոգել Շարքացանները մնացել են առանց
աշխատանքի:

Բրիգադն ողնաթխան հասավ:

Քանդեցին տրակտորը, կոտրված մա-
սերը փոխեցին նորերով և աշխատանքն ելի սկսվեց:

Կարմիր բանակայինները կոչիտոգում

Եւ հրացան,
գու լոխը:

Այսօր մենք կամաժօր,
բչում ենք տրակտոր:

Գնդադիր,
մի աղմկիր
Դուք հիմա
գեո սպասեք,
մենք ուրիշ շատ
գործ ունենք:

Այ, մերենա, մեզ ոգնիր,
ամբողջ ուժդ դու, յարիր
գնդացիներից եւ ուժեղ
մեր թշնամուն հարվածիր:
Եւ հրացան, գու լոխը,
գնացիր, մի աղմկիր
դուք հիմա գեո սպասեք:
Մենք ուրիշ շատ գործ ունենք:

Հավ հետևիիր

1.

Մթնում եր. Փողոցում մարդ չկար: Արամն ու Լևոնը
պիտենրական ժողովից տուն ելին պերագատնում: Նրանք
անցնում ելին Կոլտնտեսության նոր շինած գոմի մոտով:
Այնտեղ ե կալարանից բերած նոր, փալուն տրակտորը
Հանկարծ անկունի լեռեից լսվեց խշշոց ու փափսոց:
Յերեխաները կանգ առան, ականջ դրին: Լեոնը ճա-
նաչեց կուլակ Մաթոսի ձայնը:

Մթնության մեջ չրթաց լուցկին...

Նույն վայրկյանում լերեխաները հանկաղտն կուլակի
միտքը: Հասկացան, փոր կոլտնտեսականները կմնան առանց
գոմի առանց մեքենայի:

Շո նչնիրը կտրած վազեցին գեպի գանդերը:
Խփեցին ահագանգր Մարդիկ դուրս թափան:
— Գոմն այրվում են...

2.

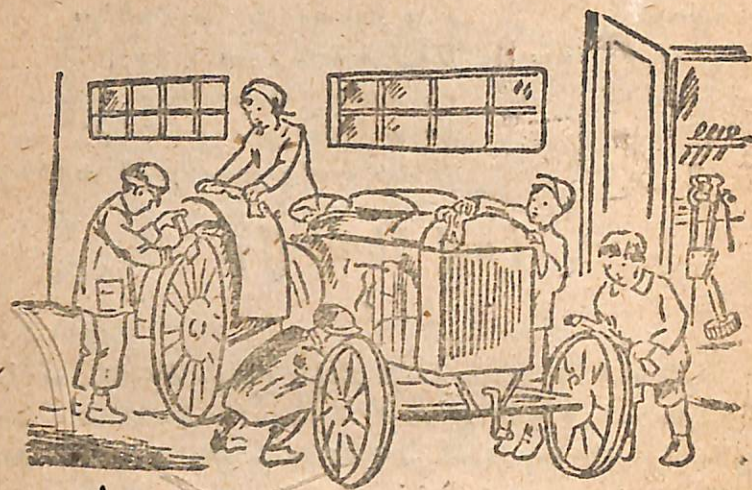
Առավոտ ե:

Գոմի դռներ փակում ե մեծ, նոր տրակտոր:

Աշակերտները շրջապատել, նալում են մկտաղե ձիուն:

Գոմի մոտով կուլակ Մաթոսին միլիցիոնները քաղաք
ե տանում:

Տրակտորն աշխատանքից հետո

Հավ նայեցեք

ես ինչ են անում:

— Կատարում են սոցմրցման պայմա-
նագիրը:

Տրակտորը կուլակի
աչքի փուշն է,
պահենք մենք նրան՝
աչքի լույսի պես:

Մաքրում ենք այգին

Յերեխաներին ինքներդ ա-
նուն գրեք:

Պատմեցեք, ով, ինչով, ինչ
է անում:

Յերբ ինչ է լինում

Խուչունները չվում են: Ծառերը բողբո-
զում են: Ջյունը հալչում է: Ասրյակնե-
րը վերադառնում են: Կաղամբ են փնկում:
Մերեմները թափվում են: Ափոններն են
լազերից վերադառնում են:

Արտագրի աեորիդ մեջ նախ ախ, ինչ լինում է աչնանը
Իսկ հետո արտագրի ախ, ինչ լինում է գարնանը:
Ինքդ ել մտածիք, ել ինչ է լինում գարնանն ու
աչնանը:

Անգործների որր

Ամերիկայի բանվորները կարմիր
դրոշներով փողոց դուրս յեկան:
Դրոշների վրա գրված էր.

„Պահանջում ենք աշխատանք“:

„Մենք քաղցած ենք“:

Անցնում են փողրիկ յերեխաների շար-
քերը:

Դրանք փողրիկ բանվորներ են գունատ
ու նիհար:

„Ծանր է մեր աշխատանքը“:

„Մենք ուզում ենք դպրոց գնալ“:

Դրված է նրանց դրոշներին:

Գալիս են նոր շարքեր:

— Կորչեն բուրժույները:

— Կեցցեն խորհուրդները:

— Տրվեցեք, ցրվեցեք. — գոռում են
փոստիկաններն ու ուետինե գավազաններով
ծեծում աջ ու ձախ:

Վո՞րտեղից են գալիս մեզ մոտ, աշխա-
տանքի:

Կարգացեք „Մանկապարտեզում“ հող-
վածը—

1932 թվի № 4 «Հոկտեմբերիկ» ամսագրից:

Կապույտ ենք պրակատներ

Բանվոր, բուրժույ, կոլխուշիկ, փերսեր,
խանութպան, կուլակ, աղխափափոր:

Ընտրեցեք վերևի բառերից և գրեցեք այս լերկու
պրակատների մեջ:

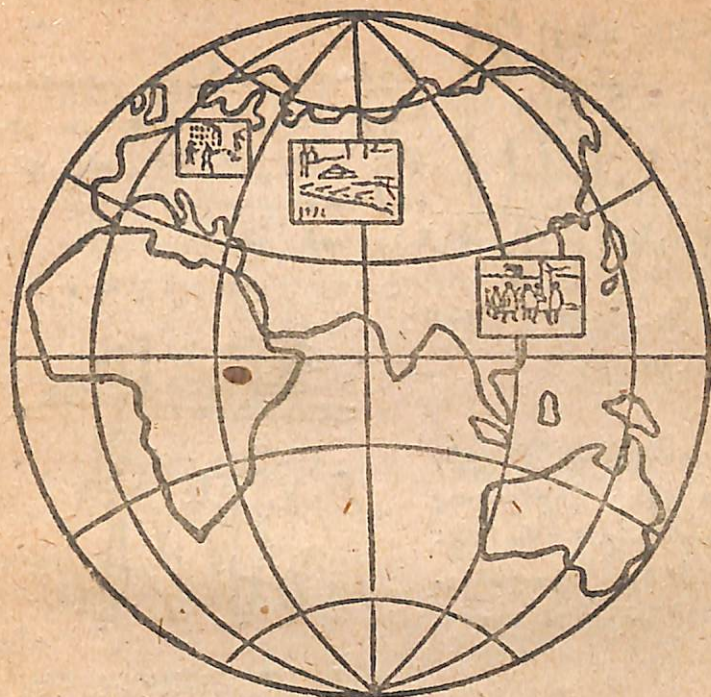
մենի դասարանը վարդարեցինի կանա-
չով պապին ամրապրինի փայտե մուրե
ու մանգաղ փոնին փողոց դուրս յե-
կանի այնտեղ ղափ ժողովուրդ կար բո-
լորն ուրախ եյին մայիսի մեկն ամբողջ
աղխարիի աղխափափորների փոնն է:

ՊԱՏՐԱՍՏՎԻՐ ՄԱՅԻՍ ՄԱՅԻՍԻ ՄԵԿԸ ԱՄԲՈՂՋ

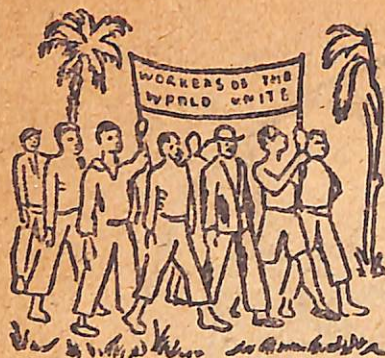
Ամերիկա: Բանվորները
տանում են կարմիր պլա-
կատներ. «Կեցցե մալիսի 1-ը,
աշխատավորութեան տանը»:
«Պաշտպանենք խորհրդային
իշխանութիւնը»:

ՄԵԿԻ ՏՈՆԻՆ ՑԵՐԿՐԱԳՆԴԻ ՎՐԱ

Գերմանիա: Մալիսի 1-ին
սպանվեց բանվոր Կուրտ
Մուլլերը. Նրա լերեսաներն
ընդունվեցին ՄՈԳՐ ի կա-
ռուցված՝ Վորտլիֆոլի անվան
մանկատունը:

ԿՈՒՐԱՆ ԿԴՁՈՒՄ

Սպիտակ և նեգր բանվորները ցույցի լին դուրս լեկելի սկորչնն թե սե, թե սպիտակ բուրժուազները՝ նեգրերի լերեխաներին ել դարոց ընդունեցեք:

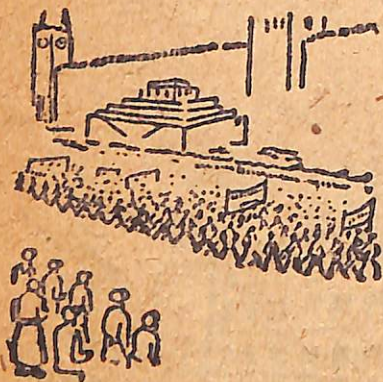
ՉԻՆԱՍՏԱՆ

10-ից 14 տարեկան փոքրիկ բանվորներ են, գործադուլ են հայտարարել. «Պահանջում ենք ծեծը վերացնել».
«Կեցցե՛ Մալխի 1-ը»:

ԽՈՂՄ, ՄՈՍԿՎԱ

Ամբողջ Միութիւնից հաղորդում են - բոլոր լերթի լին դուրս լեկելի Մալխի 1-ին բաղվել են նոր գործադուլներ, և ելեկտրոկայաններ, հիմնվել նոր կոյտնտեսութիւններ ու խորհրդակցութիւններ:

Ինչպես Պրագայ քաղաքում յերեխաներն ոգնեցին տունելու Մալխի 1-ը

Պրագայում Մալխի 1-ի տոնին արգելվում եւ Պետք ե կոչեր տարածել

Փոքրիկներն հանձն են տնում, ու շտապ գործի լին անցնում:
— Վա՛յ, խեղդվեցի... ոգնեցեր...
Մինչ վազում են ժան-

դարմները... ի՛նչ են տնում մլուսները:
— Գո՛ղը գո՛ղը փախավ... Բռնեցեր:
Մինչ վազում են ժանդարմները, ի՛նչ են տնում մլուսները...

— Ես ով ե նստել ունե-
րին...

Վաչ կանգնեցրեք
տրամվայը...
Մինչ վազում են ժան-
գարմները, ինչ են անում
մյուսները...

Բանվորները կարգադրե-
ցան պահանջներով դուրս լեկան,
ու լեռնաշղթայով միասին Մա-
լիսի 1-ը տանեցին:

Կեցցե Մալիսի 1-ը

Վիվու ունեւա դե մայր

Պրոլետարներ բոլոր լեռներին, միացե՛ք:

Պրոլետարիոյ, դե լա մոնդո ունուիջու

Ի՞նչ ե կատարվում Մալիսի 1-ին ուրիշ յերկրներում

Հեռագիր

Բեռլինից (Գերմանիա)
Բանվորների դեմ հանեցին
գնդակիրներ, զրահապատներ:
Կան շատ վիրավորներ և սպան-
վածներ:

Փարիզից (Ֆրանսիա)
Բանտարկված են շատ բանվոր-
ներ և կոմունիստներ: Կան վիրա-
վորներ և սպանվածներ:

Նյու-Յորկ (Ամերիկա)
Բանվորներին ցրեցին բոմբե-
րով և գազով: Բանտարկված են
43 պիոներ:

— Հալլիկ ջան, մեր
մասին մի մտածի, ՄՈՊՐ-ը
մեզ ոգնում ե:

Բանտի պատե-
րը բարձր են:
Բանտի դռնե-
րը պինդ են:
Յերկաթապատ
լուսամուտ,
կամերը խո-
նավ ու մութ:

Կադմէցեք լերկձա՛ն ունեցա՛յ բառերի թերթ, փորո-
շեցեք բառերի աեղը թերթի վրա և գրեցեք այս ձևով:

ալ	ուլ	ել	ոլ
վալթ	գուլն	էլ	մլ
լա	լու	լե	ոլ
ձլան	լուղ	լեղ	լոթ

Ընտրեցեք վերնագիր և արտագրեցեք ճիշտ կարգով:

Յես հապիվ-հապ փախա:

Այդ որվանից այծերից յես վախենում եմ:

Մի անգամ այծն ինձ յեղգյուրներով խփեւ:

Ընդգծեցեք բառերի մեջ լերկձա՛նները:

Ընտրեցեք վերնագիր, արտագրեցեք ճիշտ կարգով:

Նրա անունը Զուչիկ է:

Մենք ունենք մի շուն:

Յես զայր եմ սիրում Զուչիկին:

Գտնված իրերի անկյունում

Դայարարություն
Գտնվել եմ մի կույզ շենոց,
Կորցնողը թող ներկայանա:

— Ա՛, Լուսիկ, ձեռնոցներդ գտնվել են:

— Ի՛նչ ես ասում, Նինել, յես ձեռնոցներս կայարա-
նում եմ կորցրել:

— Ի՛նչ անհնձ թե կայարանում ես կորցրել, մերու-
ցից գտած, բերած կլինեն, արի մի տեսնենք...

Անկյան հերթապահ Զավենը լսեց, կանչեց. — արի,
Լուսիկ. նայիր, գուցե քոնն են:

Լուսիկը նայեց ձեռնոցներին ուրախացավ:

— Ա՛յո, այո, ի՞նչ են:

— Ճիշտ է, Զավեն, ճիշտ է, յես ել եմ վկայում,
վրա բերեց Նինելը:

— Վկայի կարիք չկա, յես հավատում եմ, տասց Զա-
վենը և ձեռնոցները մեկնեց Լուսիկին:

— Ստացիր ու ստորագրիր:

— Շնորհակալություն. ասա՛ր Լուսիկը:

Այս գեպին ի՛նչ ժամանակ է պատահել:

Դուք եմքերիկն ապնիվ ե:

Դուք եմքերիկը սուս չի խոսում:

Դուք եմքերիկը խաղախավարի յե:

Աշխատանք. Կարդա ուշադրութեամբ «Գտնված իրերի անկումնում» հոդվածը: Ուշադրութիւն դարձրու բառերի ընդգծած մասերին:

Յերկու ձայնավորների միջև դրվում է չ ձայնակապը:

Կազմիր ձայնակապ ունեցող բառերի թերթ.

ալա	ալի	ալե	ալու	ալո
կալարան	նալիր	նալեց	վկալում եմ	ալո

Մնացած բառերն ինքդ դասավորիր:

Փոքրիկ Գարրիկը

Գարրիկը պապի ձեռնափայտը ձի լե շինել, ձիա-
վոր դարձել, վազվզում է ու կանչում:

Ճանապարհ տվեք, լես պիտներ եմ, լես ժողով եմ
գնում... Խնչ ես ճամպես կտրել, - բղավում է նա քրոջ
վրա, - չես տեսնում, լես շտապում եմ, գնալու լես:

— Ա, ներողութիւն, ընկեր պիտներ, մի բարկանա,
լես ճիշտն ասած՝ չելի տեսել քո ձիուն. — ծիծաղում է
քույրն ու լես փախչում:

Ծիծաղում է Գարրիկը, «ձիուն» խփում, տուռ վա-
ղում:

Աշխատանք. Ուշադրութիւն դարձրեք ընդգծված
բառերին:

Իե, իա, իո, իու ձայնավորների միջև ձայնակապ չի
գրվում:

Դուրս գրեցեք ընդգծած մասեր ունեցող բառերն ա-
ռանձին թերթիկի վրա:

Մեր ծաղկանոցը

Վորտեղ կա ծաղիկ, ախտեղ չկա ցեխ

Խնչ են անում, պտտմեցեք:

Խնչ են խոսում, գրեցեք ճիշտ կարգով:

Իսկ լես տուփեր ճարեմ: Յես գնամ տանից բան բե-
րեմ: Տուփերի մեջ տնկենք:

Կնանք անտառից արմատով մանուշակներ բերենք:

Լրացրեք

շատ

տուփ

տուփեր

մանուշակ

մանուշակներ

ծաղիկ

• • • •

բան

• • • •

Մեկը շատ դարձնելու համար բառի վերջում Խնչ
ենք ավելացնում:

Յերբ ենք ավելացնում եք, և լերբ՝ ներ:

1.

շատ

սեղան

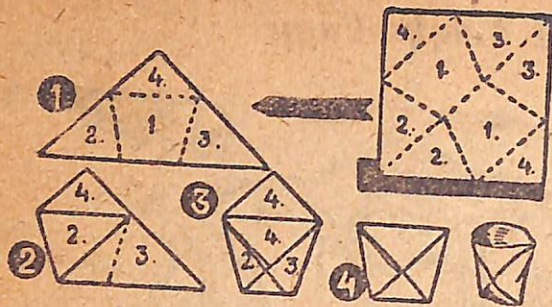
տնտես

պահարան

դանակ

մկրատ

Խնչ եք նկատում

Ճանապարհի բա-
ժակ. երկու լսիւ
գնալիս ձեզ համար
ստոր, սպիտակ
թ թից բաժակներ
շինեցեք.

Բացի թղթից վո-
շինչ չի հարկավոր:

Քառակուսի թուղթն ախոյեան ծախեցեք, վոր ստանա լիռան-
կուն ձե:

— Հետո ..

Հետո, ել չեմ տսի, լավ նալեցեք, նկարին կհաս-
կանաք.

Արտադրեցեք լրացրած

Ձմեռը

Մերեկը կարե ե,
գիշերը...

Գեպինը ծածկված ե...
խսկ գեպը...

(տերեվներով, ձյունով, յերկար, կարե, սառուցով)

Նմառը

Մերեկը յերկար ե,
գիշերը...

Ծառերը ծածկված են
խսկ դաշտը գույն-գույն

Ընդգծեցեք բառերի մեջ լերկձախները:

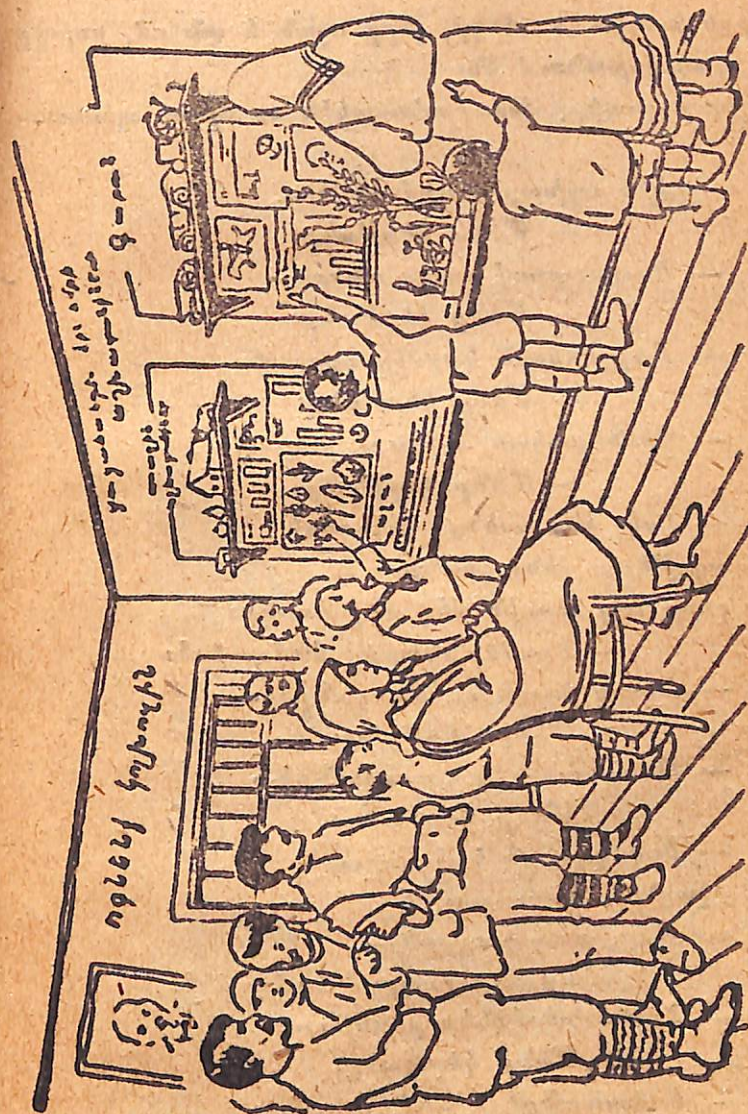
Պատրաստվում ենք ապրելերջի ցուցահանդեսին:

Մտածեցեք ամառվա մասին:

Կաղանցեք աշխատանքների ծրագիրը:

Ընտրեցեք վերնագիր ե արտադրեցեք ճիշտ կարգով:

Պիսնա արդեն ծվծվում են ծուրիկները:
մայր ծնեղուկը հինգ չու ամեյ:
մեր լուսամուտի տակ ծնեղուկները բուն
լինեցին:

Վերջին դասը Գրականության

Մենք կերթանք

Հարցր տալիս ե մեկը, լերը հշան ե տնւմ, բոլորը
միասին պատասխանում են:

Յեղիւր ուշադիր, վոր ժամանակին ու ճիշտ պատաս-
խանես:

- Հին աշխարհի դեմ կովելու...
- Մենք կերթանք:
- Կուլաարշավ բոլոր տները...
- Մենք կերթանք:
- Բալլէիկյան կարմիր դրոշով...
- Մենք կերթանք:
- Պիոներական աշխուժ քալով...
- Մենք կերթանք:
- Իսկ, թե տանք, լեկեղեցի
աղոթելու մենք գնանք...
- Դուք այդ մասին մեզ ինչ կասեք:
- Եղ մեր ընտրած ճամպով չե:
- Ազատ խաղի ու մարզանքի...
- Մենք կերթանք:
- Առաջնության պարապմունքի...
- Մենք կերթանք:
- Իսկ դպրոցի կահ-կարասին
փշացնել, կեղատել,
ուշանալ, դաս չսովորել...
- Եղ մեր ընտրած ճամպով չե:
- Հոկտեմբերիկներ բերելու...
- Մենք կերթանք:
- Աշխատանքի սիրով, ուրախ...
- Մենք կերթանք:

— Տերտերի ու կուլաների
բարեկամը մենք դռնանք...

Դուք այդ մասին մեզ ինչ կասեք:

— Եղ մեր ընտրած ճամպով չե:

— Հին աշխարհի դեմ կովելու...

Մենք կերթանք:

— Դե՛ քալով մարշ, Ձախ, աջ, ձախ, աջ...

— Մենք կերթանք:

— Բալլէիկյան կարմիր դրոշով...

— Մենք կերթանք:

— Պիոներական աշխուժ քալով...

— Մենք կերթանք:

Դեպի մեզ

Մենք գնում ենք...
Մենք շատ շատ ենք,
ամեն տեղ ենք,
աշխարհե—աշխարհ:
Հէյ, մանուկներ,
մեր շարքերին,
մեր շարքերին
միացեք:

Քանվոր դասակարգի ակադրագրման
պայթարում յեղիւր պարրասար

Միշտ պատրաստ ենք

Գլուխ թ 7885 Գտալեր թ 2568 Զրաւ. թ 2307 Տեղով 80.000

Գեղարտի տարբեր Յերեկոն

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0242053

7815

ГИЗ ССРА Эривань 1932.